31999R2771

KOMISIJAS REGULA (EK) Nr. 2771/1999

(1999. gada 16. decembris),

ar kuru paredz sīki izstrādātus noteikumus par to, kā piemērot Padomes Regulu (EK) Nr. 1255/1999 attiecībā uz intervenci sviesta un krējuma tirgū

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu,

ņemot vērā Padomes 1999. gada 17. maija Regulu (EK) Nr. 1255/1999 par piena un piena produktu tirgus kopīgo organizāciju ([1]) un jo īpaši tās 10. un 40. pantu,

tā kā:

(1) Ar Regulu (EK) Nr. 1255/1999 ir aizstāta Padomes Regula (EEK) Nr. 804/68 ([2]), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 1587/96 ([3]), un *inter alia* arī Padomes Regula (EEK) Nr. 777/87 ([4]), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EEK) Nr. 1634/91 ([5]), kas attiecas uz sviesta un sausā vājpiena intervences noteikumiem. Ņemot vērā šo jauno kārtību un ievērojot iegūto pieredzi, ir lietderīgi grozīt un vajadzības gadījumā vienkāršot sīki izstrādātos noteikumus, kas nosaka intervenci sviesta un krējuma tirgū. Tādēļ skaidrības labad vajadzētu pārstrādāt specifiskās regulas, kas nosaka dažādus intervences aspektus, proti, Komisijas Regulu (EEK) Nr. 2315/76 ([6]), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 1824/97 ([7]), Regulu (EEK) Nr. 1547/87 ([8]), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 1802/95 ([9]), Regulu (EEK) Nr. 1589/87 ([10]), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 124/1999 ([11]), un Regulu (EK) Nr. 454/95 ([12]), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 390/1999 ([13]).

(2) Regulas (EK) Nr. 1255/1999 6. panta 1. punkts nosaka kritērijus, saskaņā ar kuriem intervences aģentūras iepērk sviestu, izsludinot konkursu, un saskaņā ar kuru iepirkšana ir jāpārtrauc. Pirmkārt, ir jāprecizē gadījumi, kuros ir jāsāk vai jāpārtrauc iepirkšana attiecīgajā dalībvalstī, un, otrkārt, jānosaka salīdzināmais laikposms, kurā jāreģistrē tirgus cenas sviestam saistībā ar intervences cenu. Lai to panāktu, vajadzētu definēt "tirgus cenu sviestam" un izstrādāt šādu cenu reģistrēšanas noteikumus valsts līmenī. Praktisku apsvērumu dēļ, Beļģijas un Luksemburgas Ekonomiskā Savienība būtu jāuzskata par vienu dalībvalsti.

(3) Intervences aģentūras var iepirkt tikai to sviestu, kas atbilst Regulas (EK) Nr. 1255/1999 6. pantā noteiktajām prasībām, kā arī vajadzētu definēt kvalitātes un noformējuma nosacījumus. Vajadzētu precizēt arī analīžu metodes un sīki izstrādātus noteikumus, kas regulē kvalitātes kontroli, ja situācija prasa, vajadzētu izstrādāt noteikumus sviesta radioaktivitātes pārbaudēm, kam jānosaka maksimālā robeža, vajadzības gadījumā, ar Kopienas tiesību aktiem. Tomēr dalībvalstīm vajadzētu dot iespēju noteikt paškontroles sistēmu ar dažiem nosacījumiem. Praktisku apsvērumu dēļ vajadzētu pagarināt termiņu, kurā ir ražots intervencei piedāvātais sviests, ja laika posms starp diviem konkursiem ir garāks par 21 dienu.

(4) Lai nodrošinātu, ka intervences noteikumi darbojas vienmērīgi, ir jāprecizē nosacījumi par ražošanas uzņēmumu apstiprināšanu un to atbilstības pārbaudi. Lai nodrošinātu, ka noteikumi darbojas efektīvi, vajadzētu izstrādāt noteikumus par pasākumiem, kas jāveic, ja šie nosacījumi netiek ievēroti. Tā kā sviestu var iepirkt tādas dalībvalsts intervences aģentūra, kuras teritorijā tas nav ražots, šādos gadījumos intervences aģentūrai, kas iepērk sviestu, vajadzētu nodrošināt iespēju pārliecināties par tā atbilstību kvalitātes un noformējuma nosacījumiem.

(5) Regula (EK) Nr. 1255/1999 izvirza noteikumu, ka iepirkšanu veic konkursa kārtībā. Lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret visām Kopienas ieinteresētajām pusēm, konkursu izsludina *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī*. Vajadzētu noteikt konkursa detaļas, īpaši minimālo daudzumu, iesniegšanas termiņus un maksimālo iepirkuma cenu. Lai nodrošinātu atbilstību sviesta kvalitātes un noformējuma prasībām laikā, kad tiek iesniegts piedāvājums, un pēc tā saņemšanas noliktavā, pretendentiem kopā ar piedāvājumu būtu jāiesniedz rakstiska apņemšanās. Piedāvājumiem vajadzētu pievienot arī saistību nodrošinājumu, lai garantētu, ka piedāvājums paliks spēkā pēc piedāvājumu iesniegšanas termiņa beigām un ka sviests tiks piegādāts noteiktajā termiņā.

([1]) OV L 160, 26.6.1999., 48. lpp.
([2]) OV L 148, 28.6.1968., 13. lpp.
([3]) OV L 206, 16.8.1996., 21. lpp.
([4]) OV L 78, 20.3.1987., 10. lpp.
([5]) OV L 150, 15.6.1991., 26. lpp.
([6]) OV L 261, 25.9.1976., 12. lpp.
([7]) OV L 260, 23.9.1997., 8. lpp.
([8]) OV L 144, 4.6.1987., 12. lpp.
([9]) OV L 174, 26.7.1995., 27. lpp.
([10]) OV L 146, 6.6.1987., 27. lpp.
([11]) OV L 16, 21.1.1999., 19. lpp.
([12]) OV L 46, 1.3.1995., 1. lpp.
([13]) OV L 48, 24.2.1999., 3. lpp.

(6) Jābūt iespējai garantēt sviesta kvalitāti un iepirkšanas noteikumus ar pārbaudēm dažādos uzglabāšanas posmos. Prasību nepildīšanai nevajadzētu radīt papildu slogu Kopienas budžetam. Tādēļ vajadzētu izstrādāt noteikumu par nestandarta sviestu, kas jāpaņem atpakaļ uzņēmējam, kuram jāsedz radušies uzglabāšanas izdevumi.

(7) Vajadzētu precizēt dalībvalstu saistības, lai pienācīgi pārvaldītu glabājamās rezerves, izvirzot noteikumus maksimālajam uzglabāšanas vietas attālumam un izmaksām, kas jāsedz, ja šis attālums tiek pārsniegts, un jo īpaši pieprasot, lai krājumi būtu pieejami, lai partijas būtu identificējamas un lai glabājamais sviests būtu apdrošināts pret risku. Lai nodrošinātu vienādu kontroles biežumu un līmeni, ir jāprecizē uzglabāšanas telpu pārbaužu raksturs un skaits, kas jāveic valsts iestādēm.

(8) Pienācīga intervences krājumu pārvaldīšana prasa, lai sviestu atkal pārdotu tiklīdz ir pieejams noiets. Lai nodrošinātu vienādu pieejamību pārdodamajam sviestam, visām ieinteresētajām pusēm vajadzētu būt pirkšanas iespējai. Lai saglabātu līdzsvaru tirgū, pārdošanas cenu vajadzētu noteikt, ņemot vērā tirgus situāciju. Vajadzētu izstrādāt pārdošanas nosacījumus, nosakot iemaksājamo izpildes garantiju, īpaši par sviesta pārņemšanu un maksājumu termiņiem. Lai uzraudzītu krājumu stāvokli, dalībvalstīm būtu jāinformē Komisija par pārdotajiem sviesta daudzumiem.

(9) Regulas (EK) Nr. 1255/1999 6. panta 3. punkts paredz atbalstu, kas jāpiešķir privātai sviesta un krējuma uzglabāšanai. Lai nodrošinātu, ka noteikumus var pienācīgi uzraudzīt, būtu jāizstrādā noteikumi par līgumiem un jāparedz instrukcijas par uzglabāšanas apstākļiem. Tā paša iemesla dēļ, vajadzētu pieņemt arī sīki izstrādātus noteikumus par dokumentāciju, grāmatvedību un pārbaužu biežumu un pārbaudes procedūrām, īpaši attiecībā uz 6. panta 3. punktā izklāstītajām prasībām. Lai atvieglotu pārbaudes par tādu produktu klātbūtni, kurus uzglabā saskaņā ar privātiem līgumiem, vajadzētu būt noteikumiem, par to uzglabāšanas pārtraukšanu veselām partijām, ja vien dalībvalsts neatļauj mazākus daudzumus.

(10) Lai nodrošinātu, ka privātās uzglabāšanas sistēma tiek pienācīgi pārvaldīta, ir lietderīgi, pamatojoties uz uzglabāšanas termiņu, ik gadu noteikt atbalsta apjomu, uzglabāšanas sākuma datumus un datumus, kuros uzglabātāji var izvest no noliktavas visus līgumos ietvertos daudzumus vai daļu no tiem. Šādus datumus, uzglabāšanas termiņus un atbalsta apjomus var izmainīt, lai ņemtu vērā tirgus stāvokli.

(11) Atbalsta gadījumā krējumam, lai ņemtu vērā produkta vērtību un praktisku apsvērumu dēļ, atbalsta apjomu vajadzētu noteikt sviesta ekvivalentos un atbilstīgi tauku saturam. Ir pamatoti arī prasīt, lai tauku saturu regulāri pārbaudītu. Lai to panāktu būtu jāprasa, lai uzglabātāji apņemas ievērot zemāko pieļaujamo tauku saturu, kas iepriekš noteikts visam uzglabāšanas laikam. Pieredze liecina, ka dažos gadījumos ir vēlams atvieglot administratīvo slogu, paredzot pārbaudes ar paraugu ņemšanu. Tomēr tā kā nav iespējams precīzi noteikt krējuma tauku saturu pēc tā sasaldēšanas, ja iepriekšminētā apņemšanās netiek ievērota, atbalstu nevajadzētu maksāt nevienai no partijām, kas saņemtas noliktavā, kopš pēdējās apmierinošās pārbaudes.

(12) Regulas (EK) Nr. 1255/1999 6. panta 3. punkta trešā daļa paredz, ka atbalsta apjomu var palielināt, ja to attaisno tirgus izmaiņas. Tādēļ vajadzētu definēt nosacījumus, kas nosaka šo grozījumu, un tā sfēru.

(13) Kopš Regula (EK) Nr. 1255/1999 nosaka intervences cenu no 2000. gada 1. jūlija, skaidrības labad vajadzētu precizēt intervences cenu, kas piemērojama no dienas, kad stājas spēkā šī regula, līdz 2000. gada 30. jūnijam.

(14) Šajā regulā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar Piena un piena produktu pārvaldības komitejas atzinumu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

I NODAĻA

SFĒRA

1. pants

1. Šī regula izklāsta sīki izstrādātus noteikumus intervences pasākumu piemērošanai piena un piena produktu nozarē, kā paredzēts Regulas (EK) Nr. 1255/1999 6. pantā.

2. Šajā regulā Beļģijas un Luksemburgas Ekonomisko Savienību uzskata par vienu dalībvalsti.

II NODAĻA

VALSTS REZERVES

1. Iedaļa

Sviesta iepirkšanas nosacījumi

2. pants

1. Ja dalībvalstī divas nedēļas pēc kārtas ir novērots, ka tirgus cena ir zemāka par 92 % no intervences cenas, Komisija attiecīgajā dalībvalstī sāk iepirkšanu konkursa kārtībā kā paredzēts Regulas (EK) Nr. 1255/1999 6. panta 1. punktā, saskaņā ar tās regulas 42. pantā izklāstīto procedūru.

2. Ja dalībvalstī divas nedēļas pēc kārtas ir novērots, ka tirgus cena ir vienāda vai augstāka par 92 % no intervences cenas, Komisija attiecīgajā dalībvalstī pārtrauc iepirkšanu konkursa kārtībā kā paredzēts Regulas (EK) Nr. 1255/1999 6. panta 1. punktā, saskaņā ar tās regulas 42. pantā noteikto procedūru.

3. pants

Intervences aģentūras iepērk tikai tādu sviestu, kas atbilst Regulas (EK) Nr. 1255/1999 6. panta 2. punkta un šīs regulas 4. panta noteikumiem.

4. pants

1. Kompetentas iestādes pārbauda sviesta kvalitāti ar analītiskām metodēm, kas izklāstītas I, II un III pielikumā un kuras izmanto paraugus, kas paņemti saskaņā ar IV pielikumā izklāstīto kārtību. Tomēr, ja Komisija piekrīt, dalībvalstis var attiecībā uz zināmām kvalitātes prasībām un attiecībā uz dažiem apstiprinātiem uzņēmumiem izveidot paškontroles sistēmu, kas darbojas valsts uzraudzībā.

2. Radioaktivitātes līmenis sviestā, vajadzības gadījumā, nedrīkst pārsniegt Kopienas nolikumos noteikto maksimāli pieļaujamo līmeni.

Produktu radioaktīvā piesārņojuma līmeni kontrolē, ja to prasa situācija un tikai nepieciešamajā laika posmā. Ja vajadzīgs, kontroles ilgumu un jomu nosaka saskaņā ar kārtību, kas izklāstīta Regulas (EK) Nr. 1255/1999 42. pantā.

3. Sviests ir izgatavots 23 dienu laikā, pirms tās dienas, kurā beidzas piedāvājumu iesniegšana, kas minēta 10. pantā. Ja laika posms starp diviem konkursiem pēc kārtas ir ilgāks par 21 dienu, sviests var būt izgatavots šajā laikā.

4. Minimālais piedāvāta sviesta daudzums ir 10 tonnas. Dalībvalstis var prasīt piedāvāt sviestu tikai pilnās tonnās.

5. Sviestu iesaiņo un piegādā blokos vismaz pa 25 kg tīrsvarā.

6. Sviestu iesaiņo jaunā, izturīgā materiālā tādā veidā, lai nodrošinātu sviesta aizsargāšanu, transportējot, uzglabājot un izvedot no noliktavas. Uz iesaiņojuma jānorāda, vajadzības gadījumā ar kodu, vismaz šāda informācija:

a) apstiprinājuma numurs, kas identificē rūpnīcu un ražotāju dalībvalsti;

b) ražošanas datums;

c) uzglabāšanas sākuma datums;

d) ražojuma partijas numurs un iesaiņojuma numurs; iesaiņojuma numuru var aizstāt ar paliktņa numuru, kas atzīmēts uz paliktņa;

e) vārds "saldkrējuma", ja sviesta plazmai ir atbilstošs pH;

f) valsts kvalitātes kategorija, kas minēta V pielikumā, ja to pieprasa ražotāja dalībvalsts.

Dalībvalstis var atteikties no prasības uz iesaiņojuma norādīt uzglabāšanas sākuma datumu, ar noteikumu, ka noliktavas pārvaldnieks uzņemas veikt uzskaiti, kurā otrajā daļā minēto informāciju ieraksta dienā, kad saņem uzglabāšanā.

5. pants

1. Uzņēmumus, kas minēti Regulas (EK) Nr. 1255/1999 6. panta 2. punktā, apstiprina tikai tad, ja tie:

a) ir apstiprināti, ievērojot Padomes Direktīvas 92/46/EEK 10. pantu [1], un tiem ir attiecīgs tehniskais aprīkojums;

b) uzņemas vest pastāvīgu uzskaiti tādā formā, kā noteikusi katras dalībvalsts kompetentā aģentūra, uzskaitot katras produktu partijas, kas paredzēta valsts intervencei, izejvielu izcelsmi, iegādātā sviesta daudzumus, sagatavošanu tirgum, marķēšanu un izvešanas datumu;

c) piekrīt pakļaut īpašai oficiālai pārbaudei sviesta ražošanu un, vajadzības gadījumā, izpildīt valsts kvalitātes kategorijas prasības, kas minētas V pielikumā;

d) apņemas vismaz divas darbadienas iepriekš informēt par pārbaudi atbildīgo kompetento aģentūru par savu nodomu ražot sviestu valsts intervencei. Tomēr dalībvalsts var noteikt īsāku termiņu.

2. Lai nodrošinātu atbilstību šai regulai, kompetentās aģentūras veic nepieteiktas pārbaudes uz vietas, pamatojoties uz attiecīgās rūpnīcas intervences sviesta ražošanas grafiku.

Tās veic vismaz:

a) vienu pārbaudi 28 intervences produkta ražošanas dienās, vismaz vienu pārbaudi reizi sešos mēnešos, lai kontrolētu uzskaiti, kas minēta 1. punkta b) apakšpunktā;

b) vienu pārbaudi reizi sešos mēnešos, lai pārliecinātos par atbilstību apstiprināšanas nosacījumiem, kas minēti 1. punktā.

3. Apstiprinājumu atsauc, ja vairs netiek izpildīti priekšnosacījumi, kas izklāstīti 1. punkta a) apakšpunktā. Apstiprinājumu var piešķirt no jauna pēc attiecīgā uzņēmuma lūguma, ne ātrāk kā pēc sešiem mēnešiem, pirms tam veicot rūpīgu pārbaudi.

[1] OV L 268, 14.9.1992., 1. lpp.

Izņemot *force majeure* gadījumus, kad uzņēmums nepilda kādu no saistībām, kas minētas 1. punkta b), c) un d) apakšpunktā, apstiprinājumu pārtrauc uz laiku no viena līdz 12 mēnešiem atkarībā no pārkāpumu smaguma.

Dalībvalsts nepiemēro minēto apstiprinājuma pārtraukšanu, ja konstatēts, ka pārkāpums nav izdarīts ar iepriekšēju nodomu vai tas nav radies kā sekas nopietnai nolaidībai, un tas ir mazsvarīgs attiecībā uz to pārbaužu efektivitāti, kas paredzētas 2. punktā.

4. Atskaite par pārbaudēm, kas veiktas saskaņā ar 2. un 3. pantu, jāsastāda, norādot:

a) pārbaudes datumu;

b) tās ilgumu;

c) veiktās darbības.

Atskaiti paraksta atbildīgais inspektors.

5. Dalībvalstis informē Komisiju par pasākumiem, kas veikti attiecībā uz 2. un 3. punktā minētajām pārbaudēm, viena mēneša laikā pēc to pieņemšanas.

6. pants

1. Ja sviestu piedāvā intervencei dalībvalstī, kas nav tā ražotājvalsts, iepērkot vajadzētu uzrādīt ražotājas dalībvalsts kompetentās aģentūras izsniegtu sertifikātu ne vēlāk kā 45 dienas pēc piedāvājumu iesniegšanas beigu datuma.

Sertifikātā iekļauj informāciju, kas minēta 4. panta 6. punkta a), b), d) un vajadzības gadījumā f) apakšpunktā, un apstiprinājumu, ka sviests ir ražots tieši un tikai no pasterizēta krējuma, Regulas (EK) Nr. 1255/1999 6. panta 6. punkta otrā ievilkuma nozīmē, apstiprinātā Kopienas uzņēmumā.

2. Ja ražotāja dalībvalsts ir veikusi pārbaudes, kas minētas 4. panta 1. punktā, sertifikātā iekļauj arī šo pārbaužu rezultātus un apstiprina, ka attiecīgais produkts ir sviests Regulas (EK) Nr. 1255/1999 6. panta 2. punkta pirmās daļas nozīmē. Tādā gadījumā iesaiņojumu, kas minēts 4. panta 6. punktā, jāaizzīmogo ar numurētu uzlīmi, kuru izdevusi ražotājas dalībvalsts kompetentā aģentūra. Numurs jāieraksta sertifikātā, kas minēts 1. punktā.

2. Iedaļa

Cenu reģistrēšana

7. pants

Sviesta tirgus cenas, uz ko attiecas Regulas (EK) Nr. 1255/1999 6. panta 1. punkts, ir tāda svaiga sviesta ražotāja cenas ar maksājumu 21 dienas laikā, izņemot valsts nodokļus un izdevumus, kas atbilst Regulas (EK) Nr. 1255/1999 6. panta 2. punkta nosacījumiem, kurš iesaiņots blokos, kuru tīrsvars ir vismaz 25 kilogrami.

Ražotāja cenas paaugstina saskaņā ar vienotu likmi, kuras apjoms ir EUR 2,5 uz 100 kilogramiem, lai ievērotu sviesta piegādes izmaksas saldētavai.

8. pants

1. Cenu padomēs vai reprezentatīvajos tirgos katru nedēļu reģistrē valsts tirgus cenas.

Katru nedēļu reģistrētās cenas attiecina pret iepriekšējā nedēļā reģistrētajām cenām, kā paredzēts 7. pantā.

Cenas izsaka eiro, noapaļojot līdz divām decimālzīmēm, uz 100 kilogramiem.

2. Dalībvalstis nosaka:

a) tādu cenu padomes sastāvu, lai nodrošinātu, ka pircēji un pārdevēji, kas iesaistīti darījumos ar lielu sviesta daudzumu, būtu vienādi pārstāvēti vai, atkarībā no apstākļiem, reprezentatīvā tirgus cenu reģistrēšanas sistēmu;

b) noteikumus, kas vajadzīgi, lai pārbaudītu datus, uz kuriem balstās cenu reģistrēšana;

c) kritērijus attiecības noteikšanai starp tā sviesta cenām, par kuru veikti pietiekami daudz darījumi un tām cenām, kuras minētas 7. pantā, ja to darījumu apjoms, kas attiecas uz 7. panta pirmajā daļā minētās kvalitātes sviestu, nav pietiekams, lai to uzskatītu par reprezentatīvu.

Dalībvalstis sniedz Komisijai to noteikumu aprakstu, kas paredzēti saskaņā ar pirmo daļu.

3. Dalībvalstis informē Komisiju par reģistrētajām cenām saskaņā ar 1. punktu ne vēlāk kā katras trešdienas plkst. 12 (pēc Briseles laika).

4. Komisija katru ceturtdienu reģistrē tirgus cenas katrā dalībvalstī salīdzinājumā ar intervences cenu.

3. Iedaļa

Konkursa procedūra

9. pants

Ja Komisija ir atzīmējusi, ka dalībvalsts ir izpildījusi 2. panta 1. punktā minēto nosacījumu, attiecīgā intervences aģentūra iepērk sviestu saskaņā ar šo iedaļu.

Paziņojumu par konkursu publicē *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī*.

10. pants

Piedāvājumu iesniegšanas beigu datums katram atsevišķam konkursam iekrīt katrā otrās un ceturtās mēneša otrdienas pusdienlaikā (pēc Briseles laika), izņemot otro augusta otrdienu un ceturto decembra otrdienu. Ja otrdiena ir valsts svētki, beigu datums ir pēdējās darbdienas pusdienlaikā (pēc Briseles laika).

11. pants

1. Ieinteresētās puses piedalās konkursa procedūrā, ko izziņojusi dalībvalsts intervences aģentūra, vai nu iesniedzot rakstisku piedāvājumu, par kuru izdod kvīti, vai izmantojot jebkuru rakstisku telekomunikāciju līdzekli ar apstiprinājumu par saņemšanu.

2. Piedāvājumā iekļauj:

a) pretendenta vārdu un adresi;

b) piedāvāto daudzumu, minimālo tauku saturu;

c) piedāvāto cenu, neskaitot valsts nodokļus un izdevumus, par 100 kilogramiem sviesta, kas piegādāts uz saldētavas kravas platformas, šī cena ir izteikta eiro līdz ne vairāk kā divām decimālzīmēm;

d) vietu, kur sviestu glabā.

3. Piedāvājumi ir spēkā tikai tad, ja:

a) tie attiecas uz sviesta daudzumu, kas atbilst 4. panta 4. punkta prasībām;

b) tiem ir pievienota rakstiska pretendenta apņemšanās izpildīt 4. panta 3. punkta un 17. panta 2. punkta prasības;

c) ir iesniegts pierādījums, ka pretendents ir iesniedzis saistību nodrošinājumu par EUR 5 uz 100 kg attiecīgajam konkursam, dalībvalstī, kurā iesniegts piedāvājums, pirms piedāvājumu iesniegšanas termiņa beigām.

4. Pasākumus, kas paredzēti 3. punkta b) apakšpunktā, ja sākotnēji nosūtīti intervences aģentūrai, uzskata par automātiski atjaunotiem nākošajiem piedāvājumiem, kamēr pretendents vai intervences aģentūra skaidri izsaka atcelšanu, ar noteikumu, ka:

a) sākotnējais piedāvājums paredz, ka pretendents plāno no tā gūt labumu sev;

b) turpmākie piedāvājumi norāda uz šo noteikumu (11. panta 4. punkts) un sākotnējā piedāvājuma datumu.

5. Intervences aģentūra reģistrē datumu, kurā ir saņemts piedāvājums, iesaistītos daudzumus un to attiecīgos ražošanas datumus un vietu, kur piedāvāto sviestu uzglabā.

6. Piedāvājumus nevar atsaukt pēc piedāvājumu iesniegšanas beigu datuma, kas minēts 10. pantā, saistībā ar attiecīgo konkursu.

12. pants

Piedāvājuma uzturēšana spēkā pēc piedāvājumu iesniegšanas beigu datuma un sviesta piegāde intervences aģentūras norādītajai noliktavai 15. panta 3. punktā noliktajā laikā veido pamatprasības Komisijas Regulas (EEK) Nr. 2220/85 20. panta nozīmē [1].

13. pants

1. Dalībvalstis informē Komisiju par pretendentu piedāvātajiem daudzumiem un cenām ne vēlāk kā līdz plkst. 9.00 (pēc Briseles laika) dienā pēc 10. pantā minētā beigu datuma.

2. Ievērojot piedāvājumus, kas saņemti pēc uzaicinājuma uz konkursu, Komisija nosaka maksimālo iepirkuma cenu, atsaucoties uz piemērojamo intervences cenu, saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1255/1999 42. pantā izklāstīto procedūru.

3. Var pieņemt lēmumu neturpināt konkursu.

14. pants

1. Piedāvājumus noraida, ja piedāvātā cena ir augstāka nekā maksimālā cena, kas noteikta 13. panta 2. punktā, piemērojot attiecīgo konkursa procedūru.

2. Tiesības un pienākumus, kas izriet no konkursa procedūras, nevar nodot citam.

15. pants

1. Intervences aģentūra nekavējoties informē pretendentus par viņu piedalīšanās rezultātiem konkursā.

Ja piedāvājums nav bijis sekmīgs, nekavējoties atbrīvo 11. panta 3. punkta c) apakšpunktā minētos saistību nodrošinājumus.

2. Intervences aģentūra nekavējoties veiksmīgajam pretendentam izsniedz datētu un numurētu piegādes orderi, norādot:

a) piegādājamo daudzumu;

b) sviesta piegādes beigu datumu;

c) saldētavu, kurai tas jāpiegādā.

3. Veiksmīgais pretendents 21 dienas laikā pēc piedāvājumu iesniegšanas beigu datuma piegādā sviestu uz saldētavas kravas platformas. Piegādi var veikt vairākos sūtījumos.

Visas izmaksas, kas rodas, izkraujot sviestu uz saldētavas platformas, sedz veiksmīgais pretendents.

[1] OV L 205, 3.8.1985., 5. lpp.

4. Saistību nodrošinājumu atbrīvo, tiklīdz veiksmīgais pretendents norādītajā termiņā ir piegādājis piegādes orderī norādīto daudzumu.

5. Izņemot *force majeure* gadījumus, ja veiksmīgais pretendents nepiegādā sviestu noteiktajā termiņā, saistību nodrošinājumu, kas paredzēts 11. panta 3. punkta c) apakšpunktā, konfiscē proporcionāli nepiegādātajiem daudzumiem, bet atceļ arī atlikušo daudzumu iepirkšanu.

16. pants

1. Intervences aģentūra samaksā veiksmīgajam pretendentam par katru pārņemto sviesta daudzumu cenu, kas norādīta piedāvājumā, laikā starp 45. un 65. dienu pēc pārņemšanas ar noteikumu, ka ir apstiprināta atbilstība 3. un 4. panta noteikumiem.

2. Pārņemšanas datums ir datums, kad sviests nonāk intervences aģentūras noteiktajā saldētavā, bet ne agrāk kā nākošajā dienā pēc tam, kad izsniegts piegādes orderis, kas minēts 15. panta 2. punktā.

17. pants

1. Sviestu iztur uzglabāšanas pārbaudes laiku. Šo laiku nosaka 30 dienas, sākot no pārņemšanas dienas.

2. Savos piedāvājumos pārdevēji apņemas, ka tad, ja pārbaude, saņemot sviestu intervences aģentūras norādītajā noliktavā, parāda, ka sviests neatbilst 3. un 4. pantā izklāstītajām prasībām, vai tad, ja uzglabāšanas pārbaudes laika beigās minimālās organoleptiskās īpašības izrādās sliktākas par tām, kas izklāstītas I pielikumā, viņi:

a) paņems atpakaļ attiecīgo sviestu; un

b) samaksās attiecīgā sviesta uzglabāšanas izmaksas, sākot no pārņemšanas dienas līdz tā izvešanai no noliktavas.

Maksājamās uzglabāšanas izmaksas ir izmaksas, kas intervences aģentūrai jāiemaksā Eiropas lauksaimniecības virzības un garantiju fonda Garantiju nodaļas rēķinā saskaņā ar Komisijas Regulas (EEK) Nr. 3597/90 7. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktu ([1]).

Summas ieskaita Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda (ELVGF) Garantiju nodaļas rēķinā.

4. Iedaļa

Ievešana un izvešana no noliktavas

18. pants

1. Dalībvalstis izstrādā tehniskās normas, kas jo īpaši paredz uzglabāšanas temperatūru ne zemāku par -15°C saldētavās, kuras minētas Regulas (EK) Nr. 1255/1999 6. panta 2. punkta trešajā daļā, un veic jebkurus citus pasākumus, lai nodrošinātu pareizu sviesta uzglabāšanu. Pret attiecīgo risku apdrošinās vai nu uzglabātāja līgumsaistību veidā, vai arī intervences aģentūras visaptverošas atbildības veidā; dalībvalstis var rīkoties arī kā apdrošinātāji paši sev.

2. Intervences aģentūras prasa, lai sviestu piegādā uz saldētavas kravas platformas un uzglabā noliktavā uz paliktņiem tā, lai partijas būtu viegli atpazīstamas un viegli pieejamas.

3. Kompetentā aģentūra, kas ir atbildīga par pārbaudēm, veic arī nepieteiktas pārbaudes par produktu atrašanos noliktavā, saskaņā ar Komisijas Regulas (EK) Nr. 2148/96 4. pantu ([2]).

19. pants

1. Intervences aģentūra izvēlas to saldētavu, kas ir pieejama vistuvāk vietai, kur uzglabā sviestu.

Tomēr, ja, izvēloties citu saldētavu, nerodas uzglabāšanas papildizmaksas, tā var izvēlēties citu noliktavu, kas atrodas tādā attālumā, kāds minēts 2. punktā.

Tā var izvēlēties saldētavu, kas atrodas ārpus šā attāluma, ja kopējie izdevumi, ieskaitot uzglabāšanas un transportēšanas izmaksas, ir mazāki. Šajā gadījumā intervences aģentūra nekavējoties paziņo par savu izvēli Komisijai.

2. Maksimālais attālums, kas norādīts Regulas (EK) Nr. 1255/1999 6. panta 2. punkta trešajā daļā, ir 350 km. Lielākam attālumam transportēšanas papildizmaksas, ko sedz intervences aģentūra, ir EUR 0,065 uz tonnu un uz kilometru.

Tomēr, ja intervences aģentūra, kas iepērk sviestu, atrodas dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kuras teritorijā uzglabā piedāvāto sviestu, tā maksimālā attāluma aprēķinam, kas minēts pirmajā daļā, neņem vērā attālumu starp pārdevēja noliktavu un iepērkošās intervences aģentūras dalībvalsts robežu.

3. Papildizmaksas, kas norādītas 2. punktā, intervences aģentūra sedz tikai tad, ja sviesta temperatūra piegādes brīdī saldētavā nepārsniedz 6 °C.

([1]) OV L 350, 14.12.1990., 43. lpp.
([2]) OV L 288, 9.11.1996., 6. lpp.

20. pants

Izvešanas laikā no noliktavas intervences aģentūra, ja piegāde notiek no saldētavas, sagatavo sviestu uz paliktņiem uz noliktavas platformas, vajadzības gadījumā iekraujot transporta līdzeklī, ja tas ir kravas automašīna vai dzelzceļa vagons. Ar to saistītās izmaksas sedz intervences aģentūra, un kraušanas izmaksas un izmaksas produktu noņemšanai no paliktņiem sedz sviesta pircējs.

5. Iedaļa

Sviesta pārdošana

21. pants

Dalībvalstu intervences aģentūras pārdod jebkurai ieinteresētai pusei sviestu, kurš ir to īpašumā un kurš ir saņemts uzglabāšanai pirms 1996. gada 1. jūlija.

22. pants

1. Uzglabāto sviestu pārdod par cenu, kas ir vienāda ar intervences cenu, kura noteikta Regulas (EK) Nr. 1255/1999 4. panta 1. punkta a) apakšpunktā un kuru piemēro dienā, kad noslēgts pārdošanas līgums, papildu EUR 1 uz 100 kg.

To pārdod daudzumos, kas nav mazāki par piecām tonnām. Tomēr, ja noliktavā palikušais daudzums ir mazāks par piecām tonnām, pārdošanu var attiecināt uz mazāku daudzumu.

2. Intervences aģentūra pārdod sviestu tikai tad, ja ne vēlāk par pārdošanas līguma noslēgšanu ir iesniegts saistību nodrošinājums, kas ir vienāds ar EUR 10 uz 100 kg, lai nodrošinātu, ka tiek izpildītas pamatprasības Regulas (EEK) Nr. 2220/85 20. panta nozīmē par sviesta pārņemšanu laikā, kas ir noteikts šā regulas 23. panta 1. punkta pirmajā daļā.

3. Intervences aģentūra pārdod sviestu atbilstīgi datumam, kad tas ir novietots noliktavā, sākot ar vecāko no kopējā pieejamā daudzuma vai, atkarībā no apstākļiem, tajā noliktavā vai noliktavās pieejamo daudzumu, kuras ir izraudzījies pircējs.

23. pants

1. Pircējs saņem sviesta piegādi vienā mēnesī kopš dienas, kad noslēgts pārdošanas līgums.

Piegādi var saņemt partijās, ja katra no tām nav mazāka par piecām tonnām. Tomēr, ja noliktavā palikušais daudzums ir mazāks par piecām tonnām, var piegādāt šo mazāko daudzumu.

2. Pirms katra sviesta daudzuma piegādes saņemšanas pircējs samaksā intervences aģentūrai cenu, kas atbilst daudzumam, kas jāpiegādā.

3. Izņemot *force majeure* gadījumus, pārdošanas līgumu lauž attiecībā uz jebkuru daudzumu, par kuru pircējs nav saņēmis piegādi termiņā kas norādīts 1. punktā.

4. Saistību nodrošinājumu, kas paredzēts 22. panta 2. punktā, konfiscē par jebkuru daudzumu, par kuru ir lauzts pārdošanas līgums saskaņā ar 3. punktu. To nokavējoties atbrīvo par daudzumiem, kuru piegādes ir saņemtas paredzētajā termiņā.

5. Intervences aģentūra *force majeure* gadījumā veic tādu darbību, kādu tā uzskata par vajadzīgu, ņemot vērā radušos apstākļus.

24. pants

Ne vēlāk kā katras nedēļas otrdienā dalībvalstis informē Komisiju par sviesta daudzumiem, par kuriem iepriekšējā nedēļā:

a) ir noslēgts pārdošanas līgums; un

b) kuri ir pārņemti.

III NODAĻA

SVIESTA VAI KRĒJUMA PRIVĀTA UZGLABĀŠANA

1. Iedaļa

Līgums un uzglabāšanas nosacījumi

25. pants

Šajā nodaļā:

— "uzglabājamā partija" nozīmē daudzumu, kas sver vismaz vienu tonnu un kuram ir viendabīgs sastāvs un kvalitāte, kas ražots vienā uzņēmumā, saņemts uzglabāšanai vienā noliktavā vienā dienā,

— "līgumā paredzētās uzglabāšanas sākuma diena" nozīmē nākošo dienu pēc saņemšanas noliktavā,

— "līgumā paredzētās uzglabāšanas pēdējā diena" nozīmē dienu pirms izvešanas no noliktavas.

26. pants

Līgumus par sviesta vai krējuma privāto uzglabāšanu, kas minēta Regulas (EK) Nr. 1255/1999 6. panta 3. punkta ceturtajā daļā, noslēdz starp tās dalībvalsts intervences aģentūru, kuras teritorijā uzglabā sviestu un krējumu, un fiziskām vai juridiskām personām, še turpmāk "līgumslēdzējiem".

27. pants

1. Privātās uzglabāšanas līgumu var noslēgt tikai par sviestu vai krējumu, kas minēts Regulas (EK) Nr. 1255/1999 6. panta 3. punkta pirmajā daļā.

Sviestam jābūt ražotam uzņēmumā, kas apstiprināts saskaņā ar šīs regulas 5. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunktu, 28 dienās pirms dienas, kad sākas līgumā paredzētā uzglabāšana. Tam jāatbilst ražotājas dalībvalsts kvalitātes kategorijai, kas minēta V pielikumā, un tā radioaktivitātes līmenis nedrīkst pārsniegt maksimāli pieļaujamo, kas minēts 4. panta 2. punktā.

2. Uzglabāšanas līgumu nevar noslēgt par sviestu vai krējumu:

a) attiecībā uz kuru ir iesniegts pieteikums par tiešu patēriņa atbalstu saskaņā ar citiem Kopienas noteikumiem;

b) kurš ir novietots saskaņā ar Padomes Regulas (EEK) Nr. 565/80 5. panta 1. punktā minēto procedūru [1]; turpmāku novietošanu saskaņā ar šo procedūru uzskata par līgumā paredzētā uzglabāšanas termiņa beigām.

28. pants

1. Uzglabāšanas līgumus noslēdz rakstiski vienai vai vairākām partijām, un tie jo īpaši ietver noteikumus, kas attiecas uz:

a) sviesta vai krējuma daudzumu, kam piemēro līgumu;

b) atbalsta apjomu, ciktāl tas nav pretrunā ar 38. pantu;

c) datumiem, kas attiecas uz līguma noformēšanu, ciktāl tas nav pretrunā ar Regulas (EK) Nr. 1255/1999 6. panta 3. punkta piekto daļu;

d) saldētavu datiem.

2. Pārbaudes pasākumi, jo īpaši tie, kas minēti 33. pantā, un informācija, kas minēta šā panta 3. punktā, ir uzglabātājas dalībvalsts intervences aģentūras izstrādāto instrukciju priekšmets. Uzglabāšanas līgums atsaucas uz šīm instrukcijām.

3. Instrukcijas paredz, ka uz sviesta iesaiņojuma ir vismaz šādi konkrēti dati, kas vajadzības gadījumā var būt kodēti:

a) numurs, kas identificē rūpnīcu un ražotāju dalībvalsti;

b) ražošanas datums;

c) uzglabāšanas sākuma datums;

d) ražošanas partijas numurs;

e) vārds "sālīts", ja tas ir sviests, kas minēts Regulas (EK) Nr. 1255/1999 6. panta 3. punkta pirmās daļas trešajā ievilkumā;

f) valsts kvalitātes kategorija, kas minēta V pielikumā;

g) tīrsvars.

Dalībvalstis var atsaukt prasību norādīt uzglabāšanas sākuma datumu uz iepakojuma ar nosacījumu, ka noliktavas pārvaldnieks uzņemas vest uzskaiti, kurā ierakstīti konkrēti dati par uzglabāšanas sākuma datumu, kā minēts pirmajā daļā.

[1] OV L 62, 7.3.1980., 5. lpp.

29. pants

1. Saņemšana uzglabāšanai var notikt tikai starp tā paša gada 15. martu un 15. augustu. Izvešana no noliktavas var notikt tikai pēc uzglabāšanas gada 16. augusta.

2. Izvešana no noliktavas notiek veselās partijās vai, ja kompetentā aģentūra atļauj, mazākos daudzumos. Tomēr apstākļos, kas minēti 33. panta 2. punkta a) apakšpunktā, no noliktavas var izvest tikai apzīmogotus daudzumus.

30. pants

1. Pieteikumi par līguma noslēgšanu ar intervences aģentūru var attiekties tikai uz sviesta vai krējuma partijām, kuras ir pilnīgi saņemtas uzglabāšanai.

Pieteikumi jāsasniedz intervences aģentūrās ne vēlāk kā 30 dienas pēc uzglabāšanas sākuma dienas. Intervences aģentūras reģistrē to saņemšanas datumus.

Ja pieteikums sasniedz intervences aģentūru 10 darba dienās pēc termiņa, uzglabāšanas līgumu var noslēgt, bet atbalstu samazina par 30 %.

2. Uzglabāšanas līgumus noslēdz ne vēlāk kā 30 dienas pēc pieteikuma reģistrācijas datuma.

31. pants

Ja sviestu uzglabā dalībvalstī, kas nav ražotāja dalībvalsts, 30. pantā minēto uzglabāšanas līgumu slēdz ar nosacījumu, ka 50 dienās pēc sviesta saņemšanas uzglabāšanai tiek uzrādīts ražotājas dalībvalsts kompetentās aģentūras izsniegts sertifikāts.

Sertifikātā iekļauj informāciju, kas noteikta 28. panta 3. punkta a), b) un d) apakšpunktā un apstiprina, ka attiecīgais produkts ir sviests Regulas (EK) Nr. 1255/1999 6. panta 3. punkta pirmās daļas nozīmē.

Pirmajā daļā minētajā gadījumā uzglabāšanas līgumu noslēdz ne vēlāk kā 60 dienas pēc piedāvājuma reģistrēšanas datuma.

2. Iedaļa

Pārbaudes

32. pants

1. Dalībvalsts nodrošina, lai tiktu izpildīti visi nosacījumi, kas piešķir tiesības uz atbalsta maksājumu.

2. Līgumslēdzējs vai, pēc dalībvalsts vai tās pilnvarotās personas, kas atbildīga par uzglabājamo krājumu, lūguma, dara pieejamus kompetentajai aģentūrai, kas ir atbildīga par kontroli, visus attiecīgos dokumentus, kuri ļauj pārbaudīt šādus datus par privātajā uzglabāšanā nodotiem produktiem:

a) apstiprinājuma numuru, kas identificē rūpnīcu un ražotāju dalībvalsti;

b) ražošanas datumu;

c) uzglabāšanas sākuma datumu;

d) uzglabājamās partijas numuru;

e) atrašanos noliktavā un noliktavas adresi;

f) datumu, kad izved no noliktavas.

3. Līgumslēdzējs vai, vajadzības gadījumā, atbildīgs noliktavas darbinieks veic noliktavā pieejamo krājumu uzskaiti atbilstoši katram līgumam, aptverot:

a) privātajā uzglabāšanā novietoto produktu partiju numurus;

b) uzglabāšanas sākuma un beigu datumus;

c) sviesta un krējuma daudzumu, norādot pa partijām;

d) produktu novietojumu noliktavā.

4. Uzglabājamiem produktiem jābūt viegli identificējamiem, viegli pieejamiem un identificējamiem individuāli pēc līguma.

33. pants

1. Sākot uzglabāšanu, kompetentā aģentūra veic pārbaudes termiņā, kas sākas uzglabāšanas sākuma datumā un beidzas 28 dienas pēc piedāvājuma reģistrēšanas par 30. pantā minētā līguma noslēgšanu.

Lai nodrošinātu, ka uzglabājamie produkti ir piemēroti atbalsta saņemšanai, veic vismaz 5 % noliktavā ievietoto daudzumu reprezentatīvu paraugu pārbaudes, lai nodrošinātu, ka produkta masa, identitāte un pamatīpašības, uzglabājamās partijas pilnībā fiziski pietiekami *inter alia* atbilst pieteikumam par līguma noslēgšanu.

2. Kompetentā aģentūra:

a) vai nu apzīmogo produktus pa līgumiem, partijām vai mazākiem daudzumiem to pārbaužu laikā, kas paredzētas 1. punktā;

b) vai veic nepieteiktu pārbaudi, ņemot paraugus, lai nodrošinātu, ka produkti atrodas noliktavā. Attiecīgajam paraugam ir jābūt reprezentatīvam un tam jāatbilst vismaz 10 % no visa privātās uzglabāšanas atbalsta līgumā paredzētā daudzuma.

3. Kompetentā aģentūra līgumā paredzētā uzglabāšanas termiņa beigās, ņemot paraugus, pārbauda masu un identitāti. Šajā nolūkā līgumslēdzējs informē kompetento aģentūru vismaz piecas darbdienas pirms maksimālā 210 dienu līgumā paredzētā uzglabāšanas termiņa beigām vai vajadzības gadījumā un tad, ja produkti ir izvesti 210 dienās, pirms izvešanas darbību sākšanas, norādot partijas, kuras tiks izvestas.

Ja sviests ir noliktavā vēl pēc maksimālā līgumā paredzētā uzglabāšanas termiņa beigām, var veikt pirmajā daļā minēto pārbaudi, kad sviestu izved no noliktavas. Šajā nolūkā līgumslēdzējs informē kompetento aģentūru vismaz piecas darbdienas pirms izvešanas darbību sākšanas.

Gadījumos, kas paredzēti pirmajā un otrajā daļā, dalībvalstis var pieņemt īsāku termiņu par piecām darbdienām.

4. Par pārbaudēm, kas veiktas, ievērojot 1., 2. un 3. punktu, raksta atskaiti, norādot:

a) pārbaudes datumu;

b) tās ilgumu;

c) veiktās darbības.

Atskaite jāparaksta atbildīgajam inspektoram un jāapstiprina vai nu līgumslēdzējam vai atbildīgam noliktavas darbiniekam, un jāiekļauj maksājumu dokumentos.

5. Neatbilstību gadījumā, kas iespaido vismaz 5 % no pārbaudēm pakļauto produktu daudzuma, kompetentā aģentūra palielina pārbaudāmā parauga apjomu.

Dalībvalstis paziņo Komisijai par šādiem gadījumiem četrās nedēļās.

3. Iedaļa

Uzglabāšanas atbalsts

34. pants

1. Privātās uzglabāšanas atbalstu, kā paredzēts Regulas (EK) Nr. 1255/1999 6. panta 3. punkta pirmajā daļā, var piešķirt tikai tad, ja līgumā paredzētās uzglabāšanas termiņš ir starp 90 un 210 dienām.

Ja līgumslēdzējs neievēro 33. panta 3. punktā minēto termiņu, atbalstu samazina par 15 % un maksā tikai par laika posmu, par kuru līgumslēdzējs iesniedz kompetentajai aģentūrai pietiekamus pierādījumus, ka sviests vai krējums ir palicis līgumā paredzētajā uzglabāšanā.

2. Ciktāl tas nav pretrunā ar 38. pantu, Komisija katru gadu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1255/1999 42. pantā izklāstīto procedūru nosaka atbalsta apjomu, kas minēts šīs regulas 6. panta 3. punkta trešajā daļā, attiecībā uz privātās uzglabāšanas līgumiem, kas sākas attiecīgajā gadā.

3. Atbalstu samaksā pēc līgumslēdzēja pieteikuma līgumā paredzētās uzglabāšanas beigās, 120 dienas pēc pieteikuma saņemšanas, ar nosacījumu, ka ir veiktas pārbaudes, kas noteiktas 33. panta 3. punktā un ka ir izpildīti nosacījumi tiesībām uz atbalstu.

Tomēr, ja ir jāsāk administratīva izmeklēšanu par tiesībām uz atbalstu, maksājumu neveic, kamēr tiesības nav atzītas.

4. Pēc 60 līgumā paredzētām uzglabāšanas dienām var izdarīt vienreizēju avansa maksājumu pēc līgumslēdzēja lūguma, ar nosacījumu, ka viņš iesniedz saistību nodrošinājumu, kas ir vienāds ar avansa maksājumu papildu 10 %. Avansa maksājumu aprēķina, par pamatu ņemot 90 dienas ilgu uzglabāšanas laiku. Saistību nodrošinājumu atbrīvo tiklīdz ir samaksāts atbalsta atlikums, kas minēts 3. punktā.

35. pants

1. Ja pēc pirmajām 60 līgumā paredzētajām uzglabāšanas dienām sviesta vai krējuma kvalitātes pasliktināšanās ir lielāka nekā parasti, līgumslēdzējiem var atļaut, vienu reizi katrai partijai, uz sava rēķina aizvietot bojāto daudzumu ar analogu sviesta vai krējuma daudzumu, kā noteikts Regulas (EK) Nr. 1255/1999 6. panta 3. punkta pirmajā daļā.

Ja pārbaudes glabāšanas vai izvešanas laikā konstatē brāķa daudzumus, par šiem daudzumiem atbalstu nemaksā. Turklāt uzglabājamās partijas atlikums, kuram joprojām ir tiesības uz atbalstu, nedrīkst būt mazāks par vienu tonnu. Šo pašu normu piemēro, ja daļa no partijas ir izvesta pirms 16. augusta vai pirms minimālā uzglabāšanas termiņa beigām.

2. Lai varētu aprēķināt atbalstu gadījumā, kas minēts 1. punkta pirmajā daļā, pirmā līgumā paredzētās uzglabāšanas diena ir līgumā paredzētās uzglabāšanas sākuma diena.

36. pants

1. Atbalstu par krējuma uzglabāšanu var piešķirt tikai pasterizētam krējumam, kura tauku saturs nav mazāks par 35 % un nav lielāks par 80 %.

2. Lai aprēķinātu atbalstu, krējuma daudzumus pārveido tāda sviesta ekvivalentā, kura tauku saturs ir 82 %, reizinot krējuma tauku saturu ar 1,20.

3. Pirms krējuma sasaldēšanas, laboratorija, ko apstiprinājusi kompetentā aģentūra, pārbauda 1. punktā noteikto tauku saturu.

37. pants

1. Dalībvalstis var atļaut, ka līgumslēdzēji brīvprātīgi uzņemas par visām uzglabājamajām partijām saskaņā ar visiem līgumiem, kas noslēgti attiecīgajā gadā, ievērot vienu minimālo tauku saturu, kas iepriekš noteikts 36. panta 1. punktā precizētajās robežās.

2. Ja piemēro 1. punktu, atbalstu piešķir, balstoties uz minimālo iepriekš noteikto tauku saturu.

Šādos gadījumos dalībvalstis saskaņā ar 36. panta 3. punktu pārbauda tauku saturu nejauši izvēlētiem paraugiem, ko paņem, bieži ierodoties bez iepriekšēja brīdinājuma.

Ja šādas pārbaudes konstatē, ka tauku saturs ir mazāks par iepriekš noteikto, par partijām, kas saņemtas noliktavā kopš pēdējās apmierinošās pārbaudes, nemaksā atbalstu un 1. punkts nav piemērojams attiecīgajam līgumslēdzējam atlikušajā līgumā paredzētās uzglabāšanas laikā.

Tomēr, ja konstatē, ka tauku saturs ir par 2 % zemāks nekā minimālais iepriekš noteiktais saturs, atbalstu maksā, balstoties uz konstatēto tauku saturu, bet no summas atskaita 10 %.

38. pants

1. Ja tirgus situācija prasa, atbalsta apjomu, uzglabāšanas sākuma un beigu termiņus un maksimālo uzglabāšanas ilgumu var mainīt gada laikā attiecībā uz līgumiem, kas vēl jānoslēdz.

2. Ja maksimālā iepirkuma cena, kas noteikta, izsludinot konkursu saskaņā ar 13. panta 2. punktu, izsakot eiro vai valstīs, kurās nav vienotās valūtas, valsts valūtā un piemērojot līgumā paredzētās uzglabāšanas sākuma dienā, ir augstāka par to, kas piemērojama līgumā paredzētās uzglabāšanas pēdējā dienā, atbalstu, ko nosaka saskaņā ar 34. panta 2. punktu, palielina par summu, kas ir vienāda ar maksimālās iepirkuma cenas samazinājumu, kas pārsniedz 2 % no līgumā paredzētās uzglabāšanas sākuma dienā piemērojamās cenas.

Ja šī cena ir zemāka par to, ko piemēro līgumā paredzētās uzglabāšanas pēdējā dienā, atbalstu, ko nosaka saskaņā ar 34. panta 2. punktu, samazina par summu, kas ir vienāda ar maksimālās iepirkuma cenas palielinājumu, kas pārsniedz 2 % no līgumā paredzētās uzglabāšanas sākuma dienā piemērojamās cenas. Tomēr atbalsta apjoma samazinājums nedrīkst pārsniegt kopējo atbalstu.

3. Atbalsta koriģēšanu, kas minēta 2. punktā, piemēro tikai tad, ja līgumā paredzētās uzglabāšanas laikā ir bijusi noteikta maksimālā iepirkuma cena saskaņā ar 13. panta 2. punktu un ja līgumā paredzētās uzglabāšanas pēdējā dienā iepirkšana ir sākta vairāk nekā astoņās dalībvalstīs.

Ja maksimālā iepirkuma cena nav bijusi noteikta 21 dienas laikā, tieši pirms līgumā paredzētā uzglabāšanas termiņa sākuma, maksimālā iepirkuma cena, ko uzskata par piemērojamu līgumā paredzētās uzglabāšanas pirmajā dienā, ir vienāda ar 90 % no spēkā esošās intervences cenas.

IV NODAĻA

PAGAIDU UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI

39. pants

Ar šo Regulas (EEK) Nr. 2315/76, Nr. 1547/87, Nr. 1589/87 un (EK) Nr. 454/95 ir atceltas.

Regulu (EK) Nr. 454/95 turpina piemērot privātās uzglabāšanas līgumiem, kas noslēgti līdz 2000. gada 1. janvārim.

Atsauces uz atceltajām regulām uzskata par atsaucēm uz šo regulu.

40. pants

Intervences cena sviestam, ko piemēro no 2000. gada 1. janvāra līdz 2000. gada 30. jūnijam ir cena, kas noteikta Padomes Regulā (EK) Nr. 1400/1999 ([1]).

41. pants

Šī regula stājas spēkā 2000. gada 1. janvārī.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 1999. gada 16. decembrī

Komisijas vārdā —
Komisijas loceklis
Franz FISCHLER

([1]) OV L 164, 30.6.1999., 10. lpp.

I PIELIKUMS

SASTĀVA PRASĪBAS, KVALITĀTES RĀDĪTĀJI UN ANALĪTISKĀS METODES

Sviests ir cieta emulsija, galvenokārt emulsija "ūdens eļļā" ar šādiem sastāva un kvalitātes rādītājiem.

Parametri	Saturs un kvalitātes rādītāji	References metode
Tauki	Vismaz 82 %	(2)
Ūdens	Ne vairāk kā 16 %	(2)
Beztauku sausna	Ne vairāk kā 2 %	(2)
Brīvās taukskābes (1)	Ne vairāk kā 1,2 mmol/100 g tauku	(2)
Peroksīda skaitlis	Ne lielāks kā 0,3 mekv.skābekļa/1 000 g tauku	(2)
Kolibaktērijas	Nav nosakāmas 1 g	(2)
Citi tauki	Nav nosakāmi ar triglicerīdu analīzi	(2)
Vielas mikroskopiskos daudzumos (1) steroli (2) vanilīns (2) karotīnskābes etilesters (2) enantskābes triglicerīdi (2)	Nav nosakāma	(2)
Citas vielas mikroskopiskos daudzumos (1)	Nav nosakāma	Metodes, ko apstiprinājusi kompetenta iestāde
Sensorie rādītāji	Vismaz četri no pieciem punktiem par izskatu, garšu un konsistenci	(2)
Ūdens dispersija	Vismaz četri punkti	(2)

(1) Vielas mikroskopiskos daudzumos, kas atļautas saskaņā ar Regulu (EEK) Nr. 3143/85 (OV L 298, 12.11.1985., 9. lpp.) un Regulu Nr. 429/90 (OV L 45, 21.2.1990., 8. lpp.) un Regulu (EK) Nr. 2571/97 (OV L 350, 20.12.1997., 3. lpp.).

(2) Sk. Komisijas Regulu (EK) Nr. 1854/96 (OV L 246, 27.9.1996., 5. lpp.), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 881/1999 (OV L 111, 29.4.1999., 24. lpp.), ar ko izveido piemērojamo references metožu sarakstu, lai analizētu un novērtētu piena un piena produktu kvalitāti saskaņā ar tirgus kopīgo organizāciju.

II PIELIKUMS

REFERENCES METODE CITU TAUKU NOTEIKŠANAI PIENA TAUKOS AR TRIGLICERĪDU GĀZU HROMATOGRĀFIJAS ANALĪZI – 1. LABOJUMS

1. Piemērošanas sfēra un lauks

Šis standarts nosaka metodi citu tauku - gan augu, gan dzīvnieku tauku, piemēram, liellopu tauku un cūku tauku noteikšanai piena produktu piena taukos, lietojot triglicerīdu gāzu hromatogrāfijas analīzi.

Lietojot noteiktu triglicerīdu formulu, tīros piena taukos kvalitatīvi un kvantitatīvi nosaka augu un dzīvnieku taukus neatkarīgi no barošanas vai slaukšanas apstākļiem.

1. piezīme: Kaut gan sviestskābe (C4), kas sastopama tikai piena taukos, dod iespēju kvantitatīvi novērtēt nelielus vai vidējus piena tauku daudzumus augu taukos, ar pūlēm var nodrošināt kvalitatīvu un kvantitatīvu informāciju par citu tauku pievienošanu tīriem piena taukiem vismaz līdz 20 % (svara %), sakarā ar lielu C4 variāciju robežās no aptuveni 3,5 līdz 4,5 % (svara %).

2. piezīme: Kvantitatīvos rezultātus var praktiski iegūt tikai ar triglicerīdu analīzēm, jo augu tauku sterolu saturs ir atšķirīgs atkarībā no ražošanas un apstrādes apstākļiem.

2. Definīcija

Citu tauku klātbūtne piena taukos: citi tauki, kā noteikts šajā standartā, ir visi augu un dzīvnieku tauki, izņemot piena taukus.

3. Metodes būtība

Pēc piena tauku ekstrakcijas sagatavo izejas šķīdumu.

No šā šķīduma ar gāzu hromatogrāfiju pildījuma kolonnās nosaka triglicerīdus (oglekļa kopskaitli). Ievietojot triglicerīdu formulā dažādu izmēru (C24 – C54 – tikai pāra skaitļu) tauku molekulmasas %, vai nu kvalitatīvi atklāj, vai kvantitatīvi nosaka citus taukus.

Piezīme: Izpildot šeit aprakstīto vērtēšanas paņēmienu, var lietot kapilāro gāzu hromatogrāfu, ja tas garantē, ka tiks iegūti salīdzināmi rezultāti ([1]).

4. Reaģenti

Jālieto ķīmiski tīri reaģenti.

4.1. Nesējgāze: slāpeklis, tīrības pakāpe ≥ 99,996 %.

4.2. Standarta triglicerīdi ([2]), piesātināti, tāpat kā holesterīns standarta piena tauku standartizēšanai saskaņā ar 6.5.4. iedaļu.

4.3. Metanols, bezūdens.

4.4. n-heksāns.

4.5. n-heptāns.

4.6. Toluols.

4.7. Dimetilhlorosilāna šķīdums: 50 ml dimetilhlorosilāna izšķīdina 283 ml toluola.

4.8. Deggāze: ūdeņradis un mākslīgais gaiss.

4.9. Stacionārā fāze, 3- % OV-1 uz 125/150 μm (100/120 sieta acs) Gas ChromQ ([3]).

4.10. 10 % kakao sviesta šķīdums.

([1]) Piemērotas metodes jau ir aprakstītas, sk. *D. Precht and J. Molkentin: Quantitative triglyceride analysis using short capillary columns, Chrompack News 4, 16-17 (1993).*

([2]) Piemēroti produkti pieejami tirdzniecībā

([3]) Tirdzniecības markas, piemēram, *Extrelut, Gas ChromQ, Chrompack* ir piemēri specializētā tirdzniecībā pieejamiem piemērotiem produktiem. Šī informācija kalpo mērķim, lai lietotājam atvieglotu standarta lietošanu un tā nenosaka prasību šī produkta. Graudu identifikācija pārveidota SI sistēmas mērvienībā lm un saskaņā ar BS 410:1988 'Britu standarta instrukcijas analīžu sietiem'.

5. **Instrumenti**

Parastas laboratorijas iekārtas un jo īpaši šādas:

5.1. Augstas temperatūras gāzu hromatogrāfs, kas piemērots vismaz 400 – 450°C temperatūrām, apgādāts ar liesmas jonizācijas detektoru (LJD) un nesējgāzes konstantas masas plūsmas kontrolieri. Deggāze: 30 ml/min H_2, 270 ml/min mākslīgais gaiss.

Piezīme: Sakarā ar augstajām temperatūrām triglicerīdu analīžu laikā, stikla detaļas, kas ievietotas LJD vai injekcijas sistēmā, bieži jātīra.

Gāzu hromatogrāfs jāapgādā ar membrānu, kas iztur augstas temperatūras, ko var bieži lietot un kas visumā izrāda ļoti zemu noplūdes pakāpi.

Piezīme: Piemērotas ir Chromblue (tm) membrānas (Chrompack).

Membrāna jānomaina pēc regulāriem intervāliem, t.i., aptuveni pēc 100 injekcijām vai tiklīdz pasliktinās izšķiršanas spēja (sk. 4. att.).

5.2. Hromatogrāfa kolonna.

U-veida stikla kolonna (iekšējais diametrs 2 mm, garums 500 mm), kura ir vispirms silanizēta saskaņā ar 6.1. iedaļu ar dimetilhlorosilānu, lai deaktivētu stikla virsmu.

Piezīme: Piemērotas ir arī nedaudz garākas (80 – 200 mm garuma) pildījuma kolonnas. Ar tām var sasniegt nedaudz labākus reproducējamības rezultātus. No otras puses, stacionārā fāze pēc darbības laiku pa laikam uzrāda plaisas, kas, savukārt, var novest pie sliktākiem kvantitatīvajiem rezultātiem. Turklāt LJD liesmu var viegli nodzēst vajadzīgā ļoti lielā nesējgāzes plūsma – 75 līdz 85 ml/min.

5.3. Kolonnas pildīšanas kārtība (sk. 1. att.).

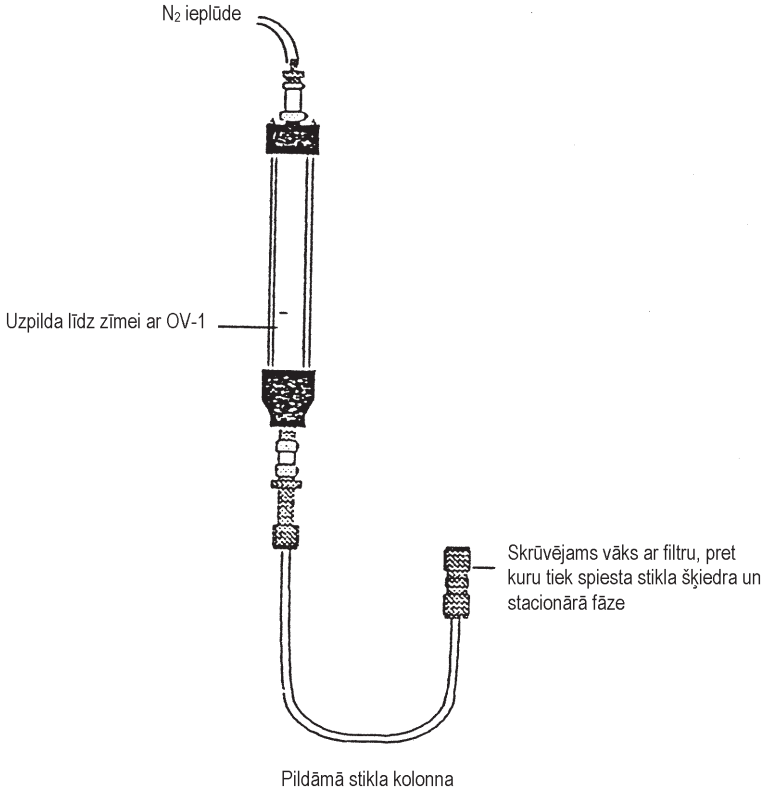

1. att. Kolonnas pildīšana

5.3.1. Plastmasas kolonna ar uzskrūvētiem gala vākiem, apgādāta ar atzīmi, līdz kurai var pildīt vajadzīgo stacionārās fāzes daudzumu.

5.3.2. Smalks siets (acu izmēri apmēram 100 μm) ar skrūvējamu vāku, kas piemērots stikla kolonnas noslēgšanai saskaņā ar 1. attēlu.

5.3.3. Deaktivēta, silanizēta stikla vate.

5.3.4. Vibrators vienmērīgai stacionārās fāzes sadalīšanai pildīšanas laikā.

5.4. 1 līdz 3 ml ekstrelūtkolonna ([1]) ar silikagēlu. Šo kolonnu var alternatīvi lietot ekstrakcijai, lai iegūtu piena taukus.

5.5. Grafīta aizslēgs 6,4 mm (1/4") ar 6 mm urbumu.

5.6. Ierīces, kolonnas stikla virsmu silanizēšanai saskaņā ar 6.1. iedaļu.

5.6.1. Vulfa kolba.

5.6.2. Ūdens sūcējsūknis.

5.7. Ūdens vanna, pielāgojama 50 ± 2 °C temperatūrai.

5.8. Žāvēšanas skapis, pielāgojams 50 ± 2 °C un 100 ± 2 °C temperatūrai.

5.9. Mikropipete.

5.10. 5 ml graduēta pipete 1,5 ml metanola dozēšanai.

5.11. 50 ml apaļkolba.

5.12. Erlenmeiera kolba, nominālais tilpums 50 ml.

5.13. Piltuve.

5.14. Sīkporains filtrs.

5.15. Rotējošs iztvaikotājs.

5.16. Ampulas ar 1 ml nominālo tilpumu, noslēdzamas ar alumīnija vāku, ar membrānu iekšpusē.

5.17. njekcijas šļirce, lietojamās šļirces virzulis nedrīkst sasniegt adatas galu.

Piezīme: Šādas šļirces ļauj iegūt labāku rezultātu reproducējamību.

Lai izvairītos no membrānas nolietošanās, adatas gals ik pēc noteikta laika posma jāpārbauda (piem., ar stereomikroskopu).

6. **Procedūra**

6.1. Kolonnas sagatavošana (silanizēšana).

Pēc Vulfa kolbas pievienošanas, kā parādīts 2. attēlā, ūdens sūkņa cauruli 2 iemērc šķīdumā saskaņā ar 4.7. iedaļu. Aizverot noslēdzošo krānu, piepildās kolonna; pēc tam noņem abas

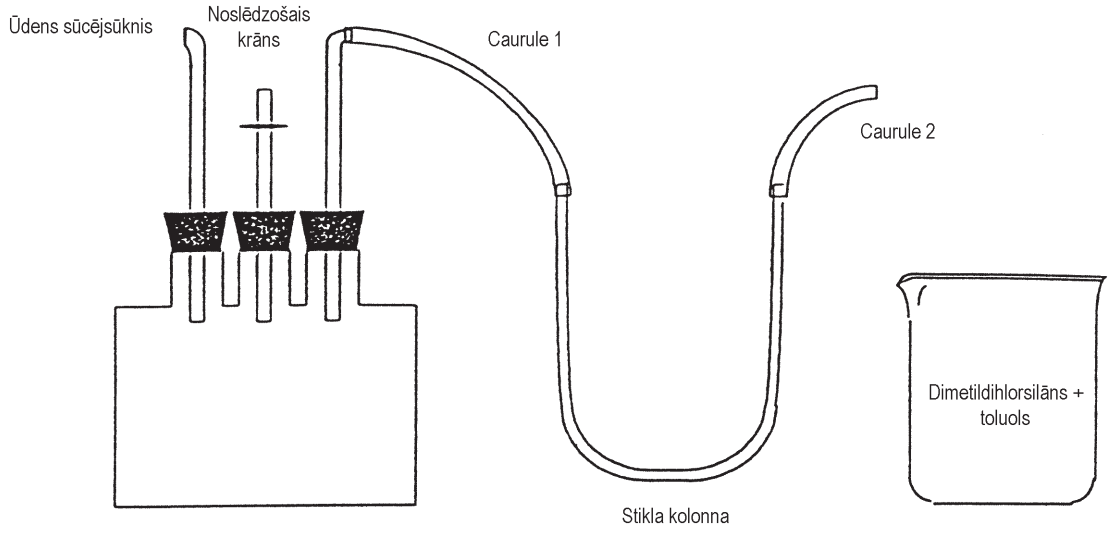

2. att. Sagatavošanās silanizēšanai

([1]) Skat. 3. zemsvītras piezīmi 79 lpp.

Kolonnu nostiprina statīvā un ar pipeti piepilda pilnu ar dimetilhlorosilāna šķīdumu.

Pēc 20 – 30 min. Vulfa kolbu aizstāj ar filtrkolbu un kolonnu iztukšo, pievienojot tai ūdens sūcējsūkni (sk. 3. att.).

6.2. Kolonnas pildīšana.

Tam seko spēcīga skalošana, lietojot 75 ml toluola un 50 ml metanola; tad iztukšoto kolonnu žāvē žāvējamā skapī 100 °C temperatūrā aptuveni 30 minūtes.

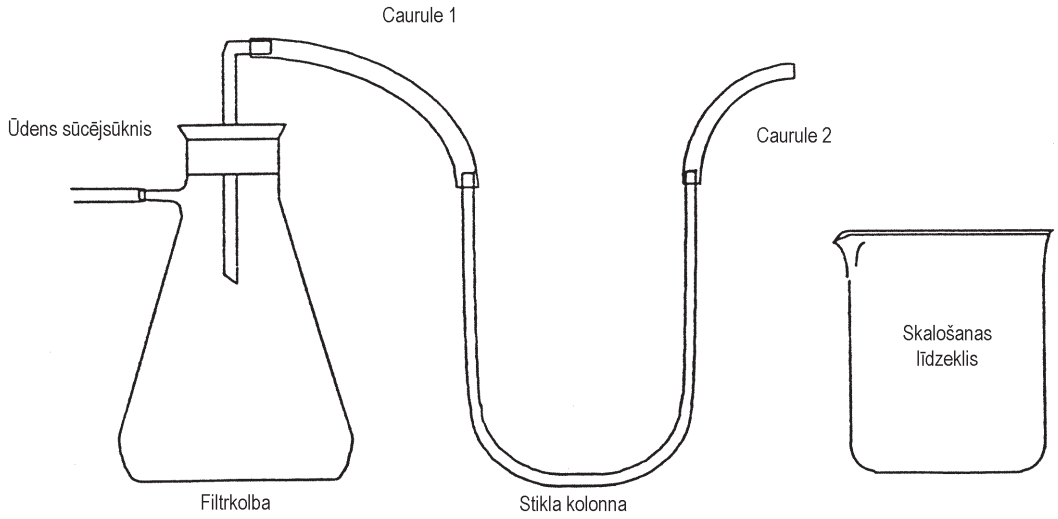

3. att. Sagatavošanās skalošanai

Kolonnas pildīšanai sagatavojas, kā parādīts 1. attēlā. Stacionāro fāzi saskaņā ar 4.9. iedaļu iepilda plastmasas kolonnā līdz atzīmei. Pildāmās kolonnas zemākais gals ir noslēgts ar aptuveni 1 cm garu stikla vates aizbāzni, kuram jābūt iepriekš silanizētam un kurš ir iespiests, izmantojot tērauda stieni. Tad kolonnas galu noslēdz ar sietu saskaņā ar 5.3.2. iedaļu.

Kolonnu pilda ar stacionāro fāzi zem spiediena (3 bāri, ar N_2). Lai iegūtu viendabīgu, nepārtrauktu un ciešu pildījumu, gar stikla kolonnu pildīšanas laikā augšup un lejup pārvieto vibratoru.

Pēc pildīšanas otru piepildītās kolonnas galu noslēdz ar silanizētas stikla vates aizbāzni, ārpusē palikušos galus nogriež, un aizbāzni par dažiem milimetriem iebīda kolonnā ar lāpstiņu.

6.3. Paraugu sagatavošana.

Paraugu sagatavošanai lieto vienu no trim metodēm:

6.3.1. Piena tauku izolēšana no sviesta.

5 līdz 10 g sviesta izkausē piemērotā traukā ūdens vannā saskaņā ar 5.7. iedaļu 50 °C temperatūrā.

50 ml Erlenmeiera kolbu un piltuvi ar tajā ievietotu filtru saskaņā ar 5.14. iedaļu silda žāvējamā skapī līdz 50 °C. Izkausētā sviesta paraugu tauku kārtu filtrē lietojot iepriekš sasildīto ierīci.

Šādi piena tauki ir gandrīz bez fosfolipīdiem.

6.3.2. Tauku frakcijas ekstrakcija saskaņā ar Roze-Gotlība metodi

Ekstrakciju veic vai nu saskaņā ar *IDF* standartu 1C: 1987; 16C: 1987; 116A: 1987 vai 22B: 1987.

Ar šādiem piena taukiem fosfolipīdi ļauj iegūt holesterīna virsotni, kas palielinās par aptuveni 0,1 %.

Triglicerīdu spektru, kas standartizēts uz 100 ar holesterīnu, tādējādi ietekmē tikai nenozīmīgā mērā.

6.3.3. Ekstrakcija no piena, lietojot silikagēla kolonnas.

0,7 ml no piena parauga, kas turēts vienmērīgā 20 °C temperatūrā, ievada 1 līdz 3 ml ekstrelūtkolonnā ar mikropipeti saskaņā ar 5.4. iedaļu un apmēram piecas minūtes ļauj vienmērīgi sadalīties uz silikagēla.

Proteīna-tauku kompleksu denaturēšanai ar pipeti pievieno 1,5 ml metanola. Pēc tam paraugu ekstrahē ar 20 ml n-heksāna. Tad n-heksānu lēni pievieno nelielos daudzumos un notecējušo šķīdinātāju savāc 50 ml apaļkolbā, kura izžāvēta līdz konstantai, zināmai masai.

Pēc ekstrakcijas veic kolonnas notecināšanu, līdz tā ir tukša.

Šķīdinātāju atdala no eluāta rotējošajā iztvaikotājā, ja ūdens vannas temperatūra ir 40 līdz 50 °C.

Kolbu žāvē un, nosverot, nosaka tauku iznākumu.

Piezīme: Tauku ekstrakcija saskaņā ar Gerbera, Veibula-Berntropa, Šmita-Bondzinska-Raclafa vai piena tauku izolēšanas metodi, lietojot detergentus (*BDI* metode) nav piemērotas triglicerīdu analīzei, tādēļ ka šajās metodēs lielāks vai mazāks daudzums daļēju glicerīdu vai fosfolipīdu var nonākt tauku fāzē.

6.4. Parauga šķīduma sagatavošana.

Gāzu hromatogrāfijai iegūst 5 % tauku šķīdumu n-heptānā sakaņā ar 6.3. iedaļu. Lai sagatavotu šo parauga šķīdumu, atbilstošus iegūtā parauga materiāla daudzumus saskaņā ar 6.3.1. un 6.3.2. iedaļām nosver un izšķīdina atbilstošā n-heptāna daudzumā.

Parauga sagatavošanai saskaņā ar 6.3.3. iedaļu parauga materiālam kolbā pievienojamā n-heptāna daudzumu aprēķina, pamatojoties uz parauga materiāla svaru un tajā izšķīdināto pārpalikumu.

Aptuveni 1 ml parauga šķīduma iepilda ampulā saskaņā ar 5.16. iedaļu.

6.5. Hromatogrāfiskā triglicerīdu noteikšana.

Augstās izskalošanas temperatūrās līdz 350 °C garo virkņu triglicerīdos C52-C56 viegli notiek bāzes līnijas kāpums, jo īpaši tad, ja kolonnas sākumā nav pietiekami kondicionētas. No šī bāzes līnijas kāpuma var pilnīgi izvairīties vai nu kombinējot divas kolonnas, vai veicot bāzes līnijas substrakciju.

Izmantojot kompensēšanas paņēmienu vai darbojoties ar vienu kolonnu, kā arī inžektorā un detektorā ievietotajām stikla detaļām jālieto grafīta aizslēgs saskaņā ar 5.5. iedaļu.

6.5.1. Bāzes līnijas korekcija.

Lai izvairītos no bāzes līnijas kāpuma, lieto vienu no četrām metodēm:

6.5.1.1. Kolonnu kombinēšana.

Divas piepildītas kolonnas lieto kompensējošā veidā.

6.5.1.2. Bāzes līnijas korekcija ar gāzu hromatogrāfu.

Darbinot gāzu hromatogrāfu bez tauku šķīduma injekcijas un pēc tam veicot palikušās bāzes līnijas substrakciju, var izvairīties no bāzes līnijas kāpuma.

6.5.1.3. Bāzes līnijas korekcija, integrējot ar programmatūru.

Darbinot integrēto sistēmu bez tauku šķīduma injekcijas un veicot pēc tam palikušās bāzes līnijas substrakciju, var izvairīties no bāzes līnijas kāpuma.

6.5.1.4. Bāzes līnijas korekcija ar atbilstošu kondicionēšanu.

Ar atbilstošu sākotnējo kolonnas kondicionēšanu un aptuveni 20 piena tauku šķīdumu injekcijām, bāzes līnijas kāpums augstās temperatūrās parasti ir tik neliels, ka bāzes līnijas korekcijas nav vajadzīgas.

6.5.2. Injekcijas tehnika.

Izvairoties no atšķirīgiem rezultātiem, lieto "karstās injekcijas" tehniku, lai sasniegtu labākus kvantitatīvos rezultātus triglicerīdu sastāvdaļām, kam ir augsta viršanas temperatūra. Šeit tauku šķīdumu ievelk šļircē un auksto šļirces adatu pirms injekcijas silda apmēram trīs sekundes inžektora galvā. Tad šļirces saturu strauji injicē.

Piezīme: Izmantojot šādu injekcijas tehniku, samazinās dalīšanās parādības vai injekcijas bloķēšanas risks. "Virs-kolonnas" tiešo injekciju augšējā, pagarinātajā kolonnas daļā nelieto, jo membrānas fragmentu, kas šeit sakrājas, kā arī sārņu sakrāšanos var viegli novērst ar izmantojamo tehniku, regulāri mainot inžektora ievietojumu bez kolonnas demontēšanas.

Pilnīgi jāizvairās no adatas gala saliekšanās (pat ja tā ir grūti saskatāma), ko izraisa pieskaršanās parauga mērglāzes dibenam, lai nesabojātu membrānu.

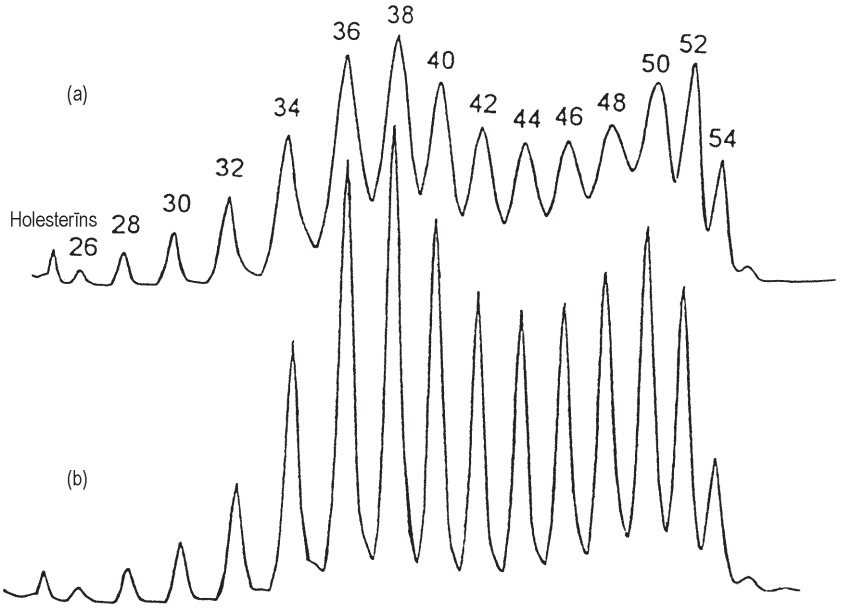

a) zema šķīdība bojātas membrānas rezultātā
b) laba šķīdība

4. att. Piena tauku parauga triglicerīdu hromatogramma

6.5.3. Pildītas kolonnas kondicionēšana.

Veicot a) līdz c) minētās darbības, kolonnas galu nepievieno detektoram, lai izvairītos no piesārņošanas.

Kolonnas, kas piepildītas saskaņā ar 6.2. iedaļu, kondicionē šādi:

a) N_2 plūsma 15 min 40 ml/min 50 °C;

b) sildīšana 1 K/min līdz 355 °C ar 10 ml N_2/min;

c) 12 līdz 15 h izturēšana 355 °C temperatūrā;

d) divas 1 µl kakao sviesta injekcijas saskaņā ar 4.10. iedaļu attiecīgā temperatūras režīmā;

e) divdesmit 0,5 µl piena tauku šķīduma injekcijas divās vai trijās dienās saskaņā ar 6.4. iedaļu.

Piezīme: Kakao sviests sastāv gandrīz vienīgi no C50 – līdz C56 triglicerīdiem, kas virst augstā temperatūrā. Kakao sviesta injekcijas kalpo īpašas kondicionēšanas mērķim šajā garo virkņu zonā. Lietojot triglicerīdus C50 līdz C54, kam ir augsta viršanas temperatūra, var gadīties daļējas atbildes faktors līdz aptuveni 1,20. Parasti, lietojot atkārtotas piena tauku šķīdumu injekcijas, sagaidāms sākotnēji augstā C50 līdz C54 atbildes faktora samazinājums. Triglicerīdiem ar nelielu acil-c skaitli vērtību faktors svārstās ap 1.

Sagatavo attiecīgi trīs kolonnu pārus, kas piepildīti saskaņā ar 6.2. iedaļu. Kondicionētos pārus attiecīgi pārbauda ar piena tauku analīzi parastajā kārtībā.

Turpmāk lieto to kolonnu pāri, kurš dod labākos kvantitatīvos rezultātus (atbildes faktors gandrīz 1). Kolonnas, kuru atbildes faktors ir > 1,2, nelieto.

6.5.4. Kalibrēšana.

Kalibrēšanai jānosaka attiecīgo triglicerīdu, kā arī piena tauku holesterīna (standartizēti tauki) atbildes faktori, lietojot standartizētus triglicerīdus (vismaz piesātinātus triglicerīdus C24, C30, C36, C42, C48 un C54, kā arī holesterīnu; vēl labāk papildus C50 un C52). Starpposma atbildes faktorus var atrast, matemātiski interpolējot.

Lietojot standartizētus taukus, katru dienu jāveic divas vai trīs kalibrēšanas. Ja iegūst gandrīz identiskus rezultātus, paraugu triglicerīdu analīzēs sasniedz rezultātus ar labu reproducējamības līmeni.

Standartizētos piena taukus var uzglabāt vairākus mēnešus uzglabāšanas temperatūrās, kas nav augstākas par – 18 °C, un tādējādi tos var lietot kā standartu.

6.5.5. Temperatūru režīms, nesējgāze un citi triglicerīdu analīžu nosacījumi.

Temperatūru režīms: sākotnējā kolonnas temperatūra 210 °C, iztur vienu minūti, tad programmē 6 °C/min līdz 350 °C un beigu temperatūrā iztur piecas minūtes.

Detektora un inžektora temperatūra: attiecīgi 370 °C.

Piezīme: Detektora, inžektora un skapja temperatūra (sākotnējā temperatūra) jāuztur konstanta (arī naktī, nedēļas nogalēs un brīvdienās).

Nesējgāze: slāpeklis, plūsmas ātrums 40 ml/min.

Piezīme: Ja lieto 80 cm kolonnas, plūsmai jābūt vismaz 75 ml/min N_2. Nesējgāzes plūsma jāuztur konstanta (arī naktī, nedēļas nogalēs un brīvdienās). Precīza nesējgāzes plūsma jāpielāgo tā, ka neatkarīgi no kolonnas garuma C54 tiek izskalots 341°C temperatūrā.

Analīzes ilgums: 29,3 minūtes.

Injekcijas tilpums: 0,5 µl.

Piezīme: Šļirce pēc katras injekcijas vairākas reizes jāskalo ar tīru heptānu.

LJD nosacījumi: saskaņā ar 5.1. iedaļu.

Piezīme: Liesmas jonizācijas detektoru aizdedzina attiecīgi katras darba dienas sākumā.

7. **Mērīšanas apstākļu integrēšana, novērtēšana un kontrole**

Triglicerīdus ar nepāra acil-c skaitu (2n+1) kombinē ar iepriekšējo pāra skaitļa triglicerīdu (2n). Mazāk reproducējamos zemo C56 daudzumu saturu neņem vērā. Atlikušo triglicerīdu (maksimuma zonā) hromatogrammā, ieskaitot holesterīnu (maksimums tuvu C24) reizina ar attiecīgajiem standarta tauku (pēdējās kalibrēšanas) atbildes faktoriem un kopumā normalizē līdz 100. Bez brīvā holesterīna tādējādi novērtē triglicerīdus C24, C26, C28, C30, C32, C34, C36, C38, C40, C42, C44, C46, C48, C50, C52 un C54. Rezultātus izsaka masas % (g/100 g).

Hromatogrammu maksimālo vērtību novērtēšanu veic ar integratoru, kas var zīmēt bāzes līniju. Jābūt iepējai integrēt atkārtoti ar optimizētiem integrēšanas parametriem.

5. un 6. attēls demonstrē divus triglicerīdu hromatogrammu piemērus. 5. attēls rāda hromatogrammu, kuru var labi izvērtēt, kamēr 6. attēls rāda sporādisku kļūdu C50 līdz C54 zonā, salīdzinot ar 5. attēlu, bāzes līnija virzās nepareizi. No šādām tipiskām kļūdām var izvairīties, tikai lietojot integratoru, ar kuru zīmē bāzes līniju.

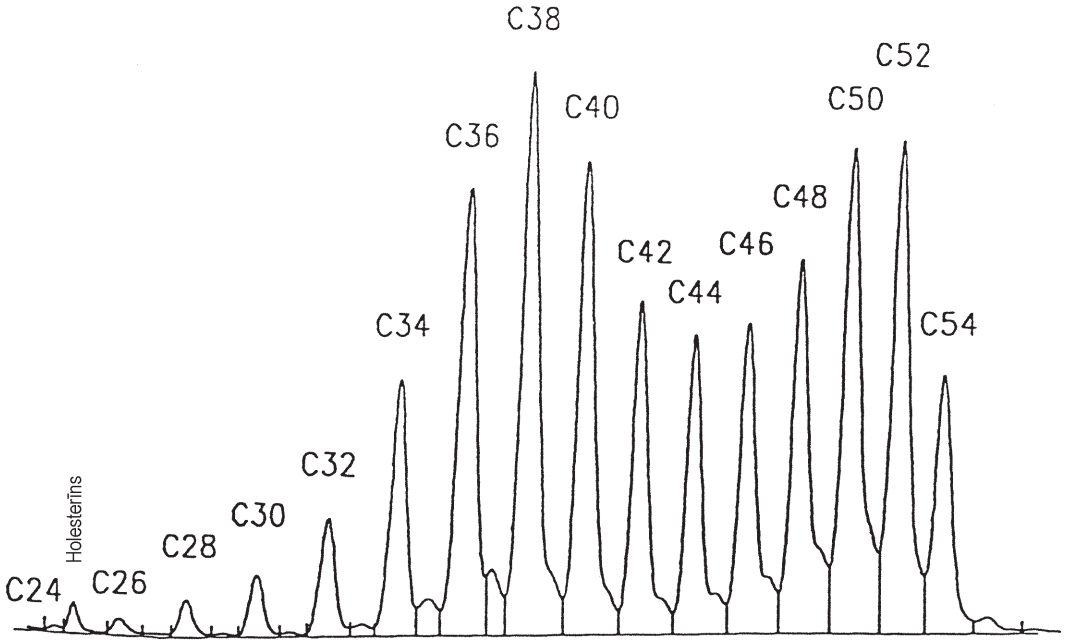

5. att. Viegli vērtējama piena tauku triglicerīdu hromatogramma ar tajā iezīmētu bāzes līniju

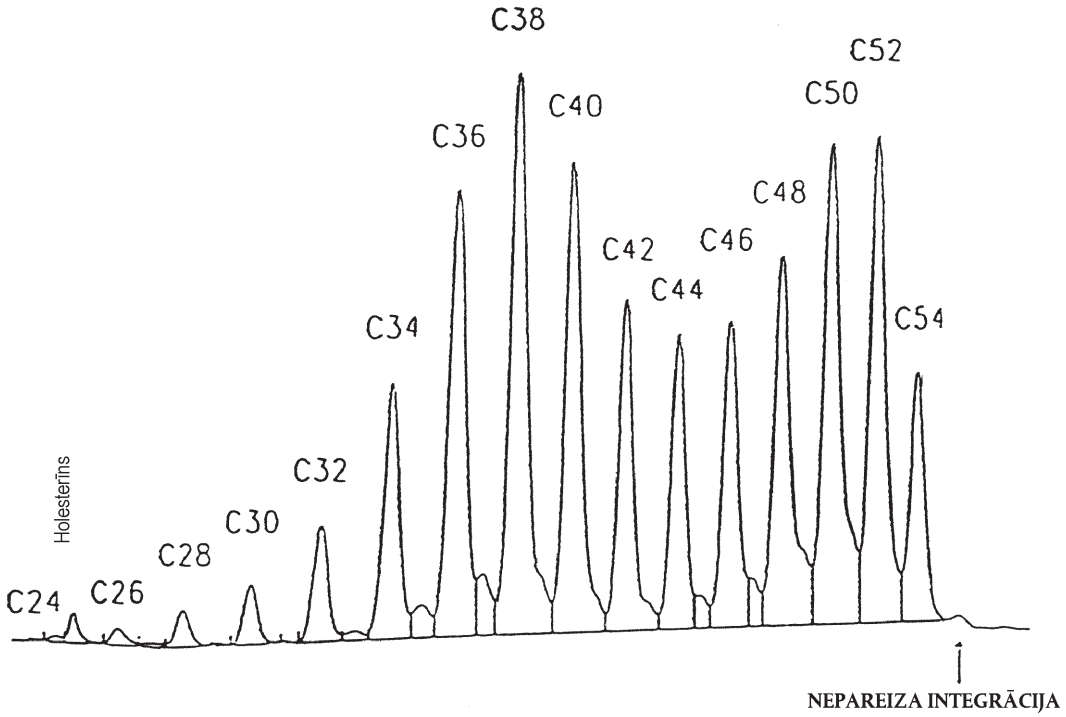

6. att. Nepareizi integrēta piena tauku hromatogramma

Mērīšanas apstākļu kontrolei 1. tabulā dotas tipisku ziemas piena tauku vidējās vērtības un standartnovirzes (SN) no 19 vienu un to pašu tauku triglicerīdu analīzēm.

1. tabula: Piena tauku triglicerīdu sastāvs un 19 analīžu Vidējās vērtības un standartnovirzes

(g/100 g)

Triglicerīds	Vidējā vērtība	SN
C24	0,04	0,004
C26	0,26	0,007
C28	0,66	0,020
C30	1,31	0,023
C32	2,92	0,030
C34	6,73	0,053
C36	12,12	0,030
C38	12,92	0,054
C40	9,70	0,019
C42	7,62	0,020
C44	7,35	0,025
C46	7,91	0,029
C48	9,09	0,048
C50	9,97	0,038
C52	7,76	0,042
C54	3,32	0,020

Ja SN novirze ir lielāka, salīdzinot ar 1. tabulā dotajām vērtībām, hromatogrammas vairs nav apmierinošas un būtu jāpārbauda membrāna vai gāzes plūsmu. Turklāt sīkas membrānas daļiņas var veidot nogulsnes uz stikla vates kolonnas ieejā vai kolonna kļūst nepiemērota lietošanai novecošanas, temperatūras u.c. faktoru ietekmē (sk. 3. att.).

8. **Kvalitatīva citu tauku klātbūtnes noteikšana**

Lai noteiktu citu tauku klātbūtni, ir izstrādāta triglicerīdu formula (2. tabula) ar robežām S (3. tabula), kurā tīru piena tauku S vērtības var svārstīties. Ja šīs robežas tiek pārkāptas, var pieņemt, ka ir citu tauku klātbūtne.

Visprecīzākā formula cūku tauku piemaisījuma noteikšanai ir:

$$6{,}5125 \cdot C26 + 1{,}2052 \cdot C32 + 1{,}7336 \cdot C34 + 1{,}7557 \cdot C36 + 2{,}2325 \cdot C42- \quad (1)$$

Piezīme: Lietojot 755 dažādus piena tauku paraugus, noteikta 99 % ticamības robeža S = 97,96 – 102,04 tīru piena tauku paraugiem ar standartnovirzi visām S vērtībām SN = 0,39897.

Sākot ar nezināmu tauku parauga triglicerīdu sastāvu, šāda formula ļauj, bez datora lietošanas, vienkāršā veidā pārbaudīt, vai šeit noteiktā triglicerīdu satura summas ar attiecīgiem reizinātājiem ir ārpus 97,96 – 102,04 robežām, un visticamāk, ka ir darīšana ar citu tauku piemaisījumu.

Citu tauku klātbūtnes noteikšanai 2. tabulā dotas dažādas triglicerīdu formulas. Šo citu tauku noteikšanai var lietot vispārīgo formulu un attiecīgās formulas sojas eļļai, saulespuķu eļļai, olīveļļai, rapšu eļļai, linsēklu eļļai, kviešu dīgļu eļļai, kukurūzas dīgļu eļļai, kokvilnas eļļai, un hidrogenizētai zivju eļļai, augu tauku kokoseļļai un palmu kodolu eļļai, kā arī palmu eļļai un liellopu taukiem.

Tā kā citu tauku triglicerīdu sastāvs arī ir mainīgs, pat līdz četriem dažādiem, tika lietoti eksperimentāli izmērītie citu tauku triglicerīdu viena un tā paša veida dati. (Viena un tā paša veida citiem taukiem attiecīgi jāņem vērā vismazāk labvēlīgās robežas (skat. 4. tab.).

Izmantojot šādu "kopēju formulu", var iegūt vienlīdz labus rezultātus attiecībā uz visiem citiem taukiem:

$- 2{,}7575 \cdot C26 + 6{,}4077 \cdot C28 + 5{,}5437 \cdot C30 - 15{,}3247 \cdot C32 + 6{,}2600 \cdot C34 + 8{,}0108 \cdot C40 - 5{,}0336 \cdot C42 + 0{,}6356 \cdot C44 + 6{,}0171 \cdot C26 = S$

Jebkuri aprēķini citu tauku kombināciju klātbūtnes noteikšanai piena taukos parādījuši, ka, piem., kaut gan, izmantojot 2. tabulā cūku taukiem doto formulu, šo citu tauku piemaisījumu robeža ir zema, proti 2,7 %, citus taukus, piemēram, kokoseļļu, palmu eļļu vai palmu kodolu eļļu ar noteikšanas robežām attiecīgi 26,8, 12,5 un 19,3 %, ar šo formulu var noteikt tikai tad, ja tie piena taukiem pievienoti ļoti lielos daudzumos. Tas attiecas arī uz citām 2. tabulas formulām.

2. tabula: Triglicerīdu formulas dažādu citu tauku noteikšanai piena taukos, uzrādot S standartnovirzi SN

Formula sojas, saulespuķu, olīvu, rapšu, linsēklu, kviešu dīgļu, kukurūzas dīgļu, kokvilnas un zivju eļļai
$2{,}0983 \cdot C30 + 0{,}7288 \cdot C34 + 0{,}6927 \cdot C36 + 0{,}6353 \cdot C38 + 3{,}7452 \cdot C40 - 1{,}2929 \cdot C42 + 1{,}3544 \cdot C44 + 1{,}7013 \cdot C46 + 2{,}5283 \cdot C50 = S;\ SN = 0{,}38157$

Formula kokoseļļai un palmu kodolu eļļai
$3{,}7453 \cdot C32 + 1{,}1134 \cdot C36 + 1{,}3648 \cdot C38 + 2{,}1544 \cdot C42 + 0{,}4273 \cdot C44 + 0{,}5809 \cdot C46 + 1{,}1226 \cdot C48 + 1{,}0306 \cdot C50 + 0{,}9953 \cdot C52 + 1{,}2396 \cdot C54 = S;\ SN = 0{,}11323$

Formula palmu eļļai un liellopu taukiem
$3{,}6644 \cdot C28 + 5{,}2297 \cdot C30 - 12{,}5073 \cdot C32 + 4{,}4285 \cdot C34 - 0{,}2010 \cdot C36 + 1{,}2791 \cdot C38 + 6{,}7433 \cdot C40 - 4{,}2714 \cdot C42 + 6{,}3739 \cdot C46 = S;\ SN = 0{,}81094$

Formula cūku taukiem
$6{,}5125 \cdot C26 + 1{,}2052 \cdot C32 + 1{,}7336 \cdot C34 + 1{,}7557 \cdot C36 + 2{,}2325 \cdot C42 + 2{,}8006 \cdot C46 + 2{,}5432 \cdot C52 + 0{,}9892 \cdot C54 = S;\ SN = 0{,}39897$

Tādēļ, lai pārbaudītu nezināmu tauku paraugu, jāizmanto visas 2. tabulā dotās formulas un kopējā formula (2), ja šķiet, ka tas varētu būt piena tauku maisījums ar vienu no 14 dažādiem citiem taukiem vai šo citu tauku kombināciju. Ja, ievietojot formulā analizējamo tauku paraugu triglicerīdus, iegūst S vērtību, kas neatbilst kaut vienai no 3. tab. doto formulu vērtībām, tad visticamāk, ka paraugs ir pārveidoti piena tauki. Citu tauku klātbūtnes noteikšana piena taukos pēc vienas no četrām 2. tabulā dotajām formulām nedod iespēju secināt, kāda veida citi tauki ir piejaukti.

3. tabula: S robežas piena taukiem

Noteikšanas formula	S diapazons
Sojas, saulespuķu, olīvu, rapšu, linsēklu, kviešu dīgļu, kukurūzas dīgļu, kokvilnas, zivju eļļai	98,05 – 101,95
Kokoseļļai un palmu kodolu eļļai	99,42 – 100,58
Palmu eļļai un liellopu taukiem	95,90 – 104,10
Cūku taukiem	97,96 – 102,04
Kopējā formula	95,68 – 104,32

4. tabulā dotas noteikšanas robežas dažādiem citu tauku piemaisījumiem ar 99 % ticamības līmeni. Pirmā aile rāda minimālo noteikšanas robežu labākajām 2. tabulas piena tauku formulām. Otrajā ailē dotas noteikšanas robežas, ja lieto kopējo formulu. Kaut gan robežas ir nedaudz augstākas, tikai šī formula ir nepieciešama, lai noteiktu nedaudz lielākus citu tauku piemaisījumu daudzumus. Viena tipa dažādu citu tauku piemaisījumu triglicerīdu variāciju diapazonam nav būtiskas ietekmes uz noteikšanas robežām.

4: tabula. 99 % noteikšanas robežas, pievienojot citus taukus piena taukiem, %

	Individuālā formula	Kopējā formula
Sojas eļļa	2,1	4,4
Saulespuķu eļļa	2,3	4,8
Olīveļļa	2,4	4,7
Kokoseļļa	3,5	4,3
Palmu eļļa	4,4	4,7
Palmu kodolu eļļa	4,6	5,9
Rapšu eļļa	2,0	4,4
Linsēklu eļļa	2,0	4,0
Kviešu dīgļu eļļa	2,7	6,4
Kukurūzas dīgļu eļļa	2,2	4,5
Kokvilnas eļļa	3,3	4,4
Cūku tauki	2,7	4,7
Liellopu tauki	5,2	5,4
Hidrogenēta zivju eļļa	5,4	6,1

Piezime: S diapazonus rekina tadejadi, ka tikai pienem citu tauku klatbutni, ja individualas formulas robeas ir parsniegtas (sk. 4. tab.).

9. **Kvantitatīva citu tauku piemaisījumu noteikšana**

Lai iegūtu kvantitatīvu informāciju par citu tauku koncentrāciju piena tauku paraugā, lieto šādu formulu

$$X\ (\%) = 100 \times \left|(100 - S) / (100 - S_F)\right|, \quad (3)$$

kur X ir nezināmu citu tauku vai citu tauku kombinācijas daudzums nezināmos piena taukos. S iegūst saskaitot nezināmos citus taukus, ievietojot šo tauku un/piena tauku maisījuma triglicerīdus iepriekš minētajā kopējā triglicerīdu formulā. Ja nezināmi citi tauki ir pievienoti piena taukiem, tad dažādu šo nezināmo tauku vidējo S vērtību izvēlas par S_F kopējai formulai; šo vidējo S vērtību iegūst, ievietojot tīru nezināmo tauku triglicerīdu datus šajā formulā un aprēķinot vidējo vērtību (S_F = 7,46). Labus kvantitatīvos rezultātus attiecībā uz jebkuru citu tauku klātbūtni iegūst, arī lietojot palmu eļļas/liellopu tauku formulu (2. tabula) un vidējo S_F vērtību 10,57.

Ja piejaukto tauku veids ir zināms, ievieto šādas S_F vērtības iepriekš minētajā formulā un izvēlas atbilstošu piejaukto tauku formulu no 2. tabulas:

5. tabula: Dažādu piejaukto tauku SF vērtības

Piejauktie tauki	S_F
Sojas eļļa	8,18
Saulespuķu eļļa	9,43
Olīveļļa	12,75
Kokoseļļa	118,13
Palmu eļļa	7,55
Palmu kodolu eļļa	112,32
Rapšu eļļa	3,30
Linsēklu eļļa	4,44
Kviešu dīgļu eļļa	27,45
Kukurūzas dīgļu eļļa	9,29
Kokvilnas eļļa	41,18
Cūku tauki	177,55
Liellopu tauki	17,56
Zivju eļļa	64,12

10. **Noteikšanas metodes piemērošanas diapazons**

Aprakstīto metodi piemēro iepērkamajam pienam, un šī metode balstās uz to, ka piena tauku paraugi ir reprezentatīvi.

Ļoti specifiska noteikšana būtu iespējama, ja reprezentatīvam piena tauku daudzumam iepriekš aprakstītās formulas tiktu izstrādātas dažādām valstīm.

Varētu būt īpaši piemērotas noteikšanas iespējas, ja dažādās valstīs reprezentatīvam piena tauku daudzumam tiktu izstrādātas formulas, kā aprakstīts šeit. Šādā gadījumā nav jālieto kompleksas datorprogrammas, ja piemēro 2. tabulā lietotās triglicerīdu kombinācijas un reizinātāji ir noteikti atkārtoti, izmantojot mazāko kvadrātu metodi.

Piemērojot S diapazonus, kā parādīts 3. tabulā, formulas ir vispārlietojamas īpašos barošanas apstākļos, piemēram, nepietiekama barošana vai govju barošana ar lopbarības raugu vai Ca ziepēm. Tikai ārkārtējos barošanas apstākļos (piem., lielas tīras barības eļļas devas, augsta Ca ziepju piedeva, kombinējot ar lopbarības taukiem utml.) formula daļēji uzrāda pārveidotus piena taukus.

Piezīme: Frakcionētus piena taukus parasti atzīst par pārveidotiem piena taukiem, ja pārveidi pieņem tikai tad, kad ir pārsniegtas robežas. Tikai tad, ja frakcionētos piena taukus ar piena taukiem neraksturīgu sastāvu, kā tas ir, piem., gadījumā ar cieto frakciju, ko iegūst, frakcionējot ar fizikālām metodēm augstās temperatūrās ap 30°C ar nelielu dažu procentu iznākumu vai frakcionējot ar CO_2 virs kritiskās normas, formula uzrāda pārveidi.Piena tauku frakcionēšanu tomēr var noteikt, izmantojot citas procedūras, piem., diferenciāl-skanēšanas-kalorimetriju.

11. **Metodes precizitāte**

Nosaka, lietojot piena taukus, balstoties uz 2. tabulas formulām un 3. tabulas S-diapazonu.

11.1. Atkārtojamība.

Starpība starp divām S vērtības noteikšanām, ko veicis viens laborants iespējami īsā laika intervālā, lietojot vienu un to pašu procedūru un identiskus paraugu materiālus vienos apstākļos (tā pati persona, tie paši instrumenti/tās pašas ierīces, tā pati laboratorija):

6. tabula: Atkārtojamības robežas (r) dažādām formulām

Noteikšanas formula	r
Sojas, saulespuķu, olīvu, rapšu, linsēklu, kviešu dīgļu, kukurūzas dīgļu, kokvilnas, zivju eļļai	0,67
Kokoseļļai un palmu kodolu eļļai	0,12
Palmu eļļai un liellopu taukiem	1,20
Cūku taukiem	0,58
Kopējā formula	1,49

11.2. Reproducējamība.

Starpība starp divām S vērtības noteikšanām, ko veikuši laboranti dažādās laboratorijās saskaņā ar to pašu procedūru, lietojot identiskus parauga materiālus dažādos apstākļos (dažādas personas, dažādi instrumenti) un dažādos laikos.

7. tabula: Dažādu formulu reproducējamības robežas (R)

Noteikšanas formula	R
Sojas, saulespuķu, olīvu, rapšu, linsēklu, kviešu dīgļu, kukurūzas dīgļu, kokvilnas, zivju eļļai	1,08
Kokoseļļai un palmu kodolu eļļai	0,40
Palmu eļļai un liellopu taukiem	1,81
Cūku taukiem	0,60
Kopējā formula	2,07

11.3. **Kritiskā starpība.**

Kritiskās starpības visiem 3. tabulas S diapazoniem var aprēķināt, izmantojot atkārtojamības (r) un reproducējamības (R) robežas. Attiecīgās vērtības dotas 8. tabulā.

8. tabula: Triglicerīdu formulu kritiskās starpības

Noteikšanas formula	Diapazons
Sojas, saulespuķu, olīvu, rapšu, linsēklu, kviešu dīgļu, kukurūzas dīgļu, kokvilnas, zivju eļļai	97,43 – 102,57
Kokoseļļai un palmu kodolu eļļai	99,14 – 100,86
Palmu eļļai un liellopu taukiem	94,91 – 105,09
Cūku taukiem	97,65 –102,35
Kopējā formula	94,58 – 105,42

11.4. Rezultātu pieņemamība.

Visi kalibrētie, līdz divām decimālzīmēm noapaļotie C24, C26, C28 līdz C54 triglicerīdu daudzumi, kā arī holestorīns, jānormalizē precīzi līdz 100.

Divkāršu analīžu rezultātus lieto, lai pārbaudītu atkārtojamību. Ja absolūtā starpība starp diviem S rezultātiem visām piecām triglicerīdu formulām nepārsniedz 6. tabulā dotās atkārtojamības robežas r, tad atkārtojamības prasība ir izpildīta.

Optimālā gāzu hromatogrāfa stāvokļa un īpaši kolonnas kvalitātes kontrolei vajadzētu garantēt, ka 10 atkārtojumos starpība starp maksimālo un minimālo S vērtību visās piecās triglicerīdu formulās nepārsniedz diapazonu $x \cdot r$, ar $x = 1{,}58$ (10 atkārtojumiem, sk. 16. literatūras avotu) un atkārtojamības robežas dažādām 6. tabulas formulām.

12. **Citētie standarti**

DIN NaN: 1994	*Nachweis und Bestimmung von Fremden in Milchfett anhand einer gaschromatographischen Triglyceridanalyse*
IDF standarts 1C: 1987	Piens. Tauku satura noteikšana – Roze-Gotlība gravimetriskā metode.
IDF standarts 16C: 1987	Krējums. Tauku satura noteikšana – Roze-Gotlība gravimetriskā metode.
IDF standarts 116A: 1987	No piena izgatavotas pārtikas glazūras un glazūru maisījumi. Tauku satura noteikšana – Roze-Gotlība gravimetriskā metode.
IDF standarts 22B: 1987	Vājpiens, sūkalas un paniņas. Tauku satura noteikšana – Roze-Gotlība gravimetriskā metode.

13. **Atsauces**

1. *Commission of the European Communities: Detection of foreign fats in milk fat by means of gas chromatographic triglyceride analysis, Doc. No VI/5202/90-EN, VI/2645/91.*
2. *Commission of the European Communities: Control of butter fat purity of 100 different samples of different feeding periods from 11 EEC countries; Doc. No VI/4577/93.*
3. *Commission of the European Communities: Consideration of results from the first, second, third, fourth, fifth and sixth EEC collaborative trial: Determination of triglycerides in milk fat; Doc. No VI/2644/91, VI/8.11.91, VI/1919/92, VI/3842/92, VI/5317/92, VI/4604/93.*
4. *Timms, R. E.: Detection and quantification of non-milk fat in mixtures of milk and non-milk fats. Dairy Research 47 295-303 (1980).*
5. *Precht, D., Heine, K.: Nachweis von modifiziertem Milchfett mit der Triglyceridanalyse. 2. Fremdfettnachweis im Milchfett mit Hilfe von Triglyceridkombinationen, 41 406-410 (1986).*
6. *Luf, W., Stock, A., Brandl, E.: Zum Nachweis von Fremdfett in Milchfett über die Trigylceridanalyse. Österr. Milchwirtsch. Wissensch. Beilage 5, 42 29-35 (1987).*

7. *Precht, D.: Bestimmung von pflanzlichen Fetten oder tierischen Depotfetten in Milchfett. Kieler Milchwirtsch. Forschungsber. 42 143-157 (1989).*

8. *Precht, D.: Schnelle Extraktion von Milchfett, Kieler Milchwirtsch. Forschungsber. 42 119-128 (1990).*

9. *Precht, D.: Schnelle gaschromatographische Triglyceridanalyse von Milchfett. Kieler Milchwirtsch. Forschungsber. 42 139-154 (1900).*

10. *Precht, D.: Control of milk fat purity by gas chromatographic triglyceride analysis. Kieler Milchwirtsch. Forschungsber. 43 (3) 219-242 (1991).*

11. *Precht, D.: Detection of adulterated milk fat by fatty acid and triglyceride analysis. Fat Sci. Technol. 93 538-544 (1991).*

12. *Precht, D.: Detection for foreign fat in milk fat. I. Qualitative detection by triacylglycerol formulae. II. Quantitative evaluation of foreign fat mixtures. Z. Lebensm. Unters. Forsch. 194 1-8, 107-114 (1992).*

13. *Precht, D.: Gas chromatography of triacylglycerols and other lipids on packed columns in CRC Handbook of Chromatography: Analysis of lipids, p. 123-138, Ed. K.D. Mukherjee, N. Weber, J. Sherma, CRC Press, Boca Raton (1993).*

14. *Precht, D., Molkentin, J.: Quantitative triglyceride analysis using short capillary columns, Chrompack News 4 16-17 (1993).*

15. *Molkentin, J., Precht, D.: Comparison of packed and capillary columns for quantitative gas chromatography of triglycerides in milk fat. Chromatographia 39 (5/6) 265-270 (1994).*

16. *Stange, K.: Angewandte Statistik, Erster Teil, Eindimensionale Probleme, Springer-Verlag, Berlin, P. 378 (1970).*

III PIELIKUMS

SVIESTA SENSORĀ VĒRTĒŠANA

1. **Sfēra**

Šādas sviesta sensorās vērtēšanas procedūras mērķis ir nodrošināt vienotu metodiku, ko lieto visās dalībvalstīs.

2. **Definīcijas**

Sensorā vērtēšana (novērtēšana) nozīmē produktu īpašību pārbaudi ar maņu orgāniem.

Vērtētāju grupa nozīmē izvēlētu vērtētāju grupa, kas strādā novērtēšanas laikā bez savstarpējas sazināšanās un bez savstarpējas ietekmēšanas.

Punktu piešķiršana nozīmē sensoro novērtēšanu, ko veic vērtētāju grupa, lietojot skaitlisku skalu. Jālieto defektu nomenklatūra.

Ranžēšana nozīmē kvalitātes klasificēšanu, ko veic, balstoties uz piešķirtajiem punktiem.

Pārbaudes dokumenti: dokumenti, kas lietoti, lai pierakstītu individuālos punktus katrai īpašībai un galīgo produkta šķiru. (Šo dokumentu var izmantot arī ķīmiskā sastāva pierakstīšanai).

3. **Vērtēšanas telpa**

3.1. Jāveic piesardzības pasākumi, lai vērtētājus vērtēšanas telpā neietekmē ārējie faktori.

3.2. Vērtēšanas telpai jābūt bez svešas izcelsmes aromātiem un viegli tīrāmai. Sienām jābūt gaišā krāsā.

3.3. Vērtēšanas telpai un tās apgaismojumam jābūt tādām, lai neietekmētu vērtējamā produkta īpašības. Telpai jābūt aprīkotai ar atbilstošu temperatūras kontroles iekārtu.

4. **Vērtētāju izvēle**

Vērtētājam jāpazīst sviesta produkti, un viņam jābūt kompetentam sensorās ranžēšanas veikšanā. Kompetentajai iestādei vajadzētu regulāri (vismaz reizi gadā) novērtēt viņa kompetenci.

5. **Prasības vērtētāju grupai**

Vērtētāju grupā vajadzētu būt nepāra vērtētāju skaitam, minimālais skaits ir trīs. Vairākumā jābūt kompetentās iestādes darbiniekiem vai pilnvarotām personām, kas nestrādā piensaimniecības nozarē.

6. **Katras īpašības vērtības noteikšana**

6.1. Sensoro vērtēšanu veic saistībā ar šādām trijām īpašībām: izskats; konsistence; garša un smarža (*flavour*).

Izskats ietver šādas īpašības: krāsa, redzamā tīrība, pelējumu augšana un ūdens dispersija. Ūdens dispersiju analizē saskaņā ar *IDF* standartu 112A/1989.

Konsistence ietver šādas īpašības: viendabīgums un ziežamība.

Sviesta konsistences vērtēšanai var lietot fizikālās metodes. Komisija nākotnē paredz šo metožu saskaņošanu.

Garša un smarža ietver šādas īpašības: garša un smarža.

Nozīmīga novirze no ieteicamās temperatūras neļauj ticami novērtēt konsistenci un garšu un smaržu. Temperatūra ir sevišķi svarīga.

6.2. Katra īpašība atsevišķi sensori jānovērtē. Punktu piešķiršanu veic saskaņā ar 1. tabulu.

6.3. Vērtētājiem ir vēlams pirms vērtēšanas sākuma kopā piešķirt punktus par izskatu, konsistenci, garšu un smaržu vienam vai vairākiem salīdzināmajiem paraugiem, lai panāktu vienādību.

6.4. Akceptēšanas punktu skaits produkta pieņemšanai ir šāds:

	Maksimālais	Nepieciešamais
Izskats	5	4
Konsistence	5	4
Garša un smarža	5	4

Ja nav iegūts vajadzīgais punktu skaits, jāsniedz defekta apraksts. Punktu skaits, ko devis katrs vērtētājs katrai īpašībai, jāieraksta pārbaudes dokumentos. Produktu pieņem vai noraida, balstoties uz vairākuma lēmumu. Gadījumiem, kad atšķirības starp individuāliem vērtējumiem katrai īpašībai ir plašākas nekā blakusesošie punkti, nevajadzētu būt bieži (ne biežāk kā vienreiz uz 20 paraugiem). Pretējā gadījumā grupas vadītājam vajadzētu pārbaudīt vērtētāju grupas kompetenci.

7. **Uzraudzība**

Vērtētāju grupas vadītājam, kuram jābūt oficiālam kompetentās iestādes darbiniekam un kurš var būt vērtētāju grupas loceklis, jābūt atbildīgam par visu procedūru. Viņam jāpieraksta individuālie punkti par katru atsevišķu īpašību pārbaudes dokumentos un jāapstiprina, vai produkts ir pieņemts vai noraidīts.

8. **Paraugu ņemšana un paraugu sagatavošana**

8.1. — Vēlams, lai paraugu identitāte vērtēšanas laikā tiktu turēta noslēpumā, lai izvairītos no jebkādas ietekmēšanas iespējas.

— To vajadzētu organizēt vērtētāju grupas vadītājam pirms vērtēšanas un bez pārējo vērtētāju grupas locekļu klātbūtnes.

8.2. sensoro vērtēšanu veic saldētavā, paraugu paņem, lietojot sviesta taustu. Ja sensoro vērtēšanu veic vietā, kas nav saldētava, tad vajadzētu paņemt vismaz 500 g paraugu.

8.3. Vērtēšanas laikā sviestam jābūt 10 līdz 12°C temperatūrā. Noteikti vajadzētu izvairīties no lielām novirzēm.

9. **Nomenklatūra**

Atsaucas uz pievienoto 2. tabulu.

1. tabula: Sviesta vērtēšana

Izskats			Konsistence			Garša un smarža		
Punkti	Nr.1 (1)	Piezīmes	Punkti (šķira)	Nr. (1)	Piezīmes	Punkti (šķira)	Nr. (1)	Piezīmes
5		*Ļoti labs* ideāls augstākās kvalitātes (vienādi sauss)	5		*Ļoti laba* ideāla augstākās kvalitātes (labi ziežams)	5		*Ļoti labs* ideāli augstākās kvalitātes (pilnīgi tīrs patīkams aromāts)
4		*Labs* (2) Nav acīmredzamu defektu	4	 17 18	*Laba* (2) cieta mīksta	4		*Laba* (2) Nav acīmredzamu defektu
3		*Vidējs (nenozīmīgi defekti)*	3		*Vidēja (nenozīmīgi defekti)*	3		*Vidēja (nenozīmīgi defekti)*
	1	nesaistīts (brīvs), mitrs		14	drupena, trausla		21	netīra
	2	neviendabīgs, divkrāsains		15	mīklveidīga, taukaina		22	neraksturīga garša
	3	slāņains		16	lipīga		25	skāba
	4	raibs, lāsumains		17	cieta		27	karsēšanas piegarša, piedeguma piegarša
	5	plankumains		18	mīksta			
	6	eļļas izdalīšanās					33	barības piegarša
	7	pārāk krāsots					34	slikta, rūgta
	8	Irdens					35	pārsālīts
2		*Vāja (acīmredzami defekti)*	2		*Vāja (acīmredzami defekti)*	2		*Vāja* (acīmredzami defekti)
	1	nesaistīts (brīvs) mitrums		14	drupena, trausla		21	netīra
	3	slāņains		15	mīklveidīga, taukaina		22	neraksturīga garša
	4	raibs, lāsumains		16	lipīga		23	sasmakusi
	5	plankumains		17	cieta		25	skāba
	6	eļļas izdalīšanās		18	mīksta		32	oksidēšanās piegarša; metāliska garša
	10	citas vielas piejaukums						
	11	pelējs					33	barības piegarša
	12	neizšķīdis sāls					34	slikta, rūgta
							35	pārsālīts
							36	appelējusi virsma, puvuma piegarša
							38	ķimikāliju piegarša
1		*Ļoti vājš (lieli defekti)*	1		*Ļoti vāja (lieli defekti)*	1		*Ļoti vāja (lieli defekti)*
	1	nesaistīts (brīvs), mitrs		14	drupena, trausla		22	neraksturīga garša
	3	slāņains		15	mīklveidīga, taukaina		24	siera piegarša, pienskāba siera garša
	4	raibs, lāsumains		16	lipīga		25	skāba
	5	plankumains		17	cieta		26	rauga piegarša
	6	eļļas izdalīšanās		18	mīksta		28	pelējuma piegarša
	7	pārāk krāsots					29	sarūgtējis
	9	graudains					30	eļļaina,zivju
	10	citas vielas piejaukums					31	tauku
	11	pelējis					32	oksidēšanās piegarša; metāliska garša
	12	neizšķīdis sāls						
							34	slikta, rūgta
							36	appelējusi virsma, puvuma piegarša
							37	iesala
							38	ķimikāliju piegarša

(1) 2. tabula.
(2) Defekti, kas minēti zem "laba" ir tikai nelielas novirzes no ideāla

2. tabula: Sviesta defektu tabula

I. *Izskats*

1. nesaistīts (brīvs), mitrs
2. neviendabīgs, divkrāsains
3. slāņains
4. raibs, lāsumains
5. plankumains
6. eļļas izdalīšanās
7. pārāk krāsots
8. irdens
9. graudains
10. citas vielas piejaukums
11. pelējis
12. neizšķīdis sāls

II. *Konsistence*

14. drupena, trausla
15. mīklveidīga, taukaina
16. lipīga
17. cieta
18. mīksta

III. *Garša un smarža & aromāts*

20. bez garšas
21. netīra ([1])
22. neraksturīga garša
23. sasmacis
24. siera piegarša, pienskāba siera garša
25. skābs
26. rauga piegarša
27. a) karsēšanas piegarša
    b) piedeguma garša
28. pelējuma piegarša
29. sarūgtējis
30. eļļaina, zivju
31. tauku
32. a) oksidēšanās piegarša
    b) metāliska piegarša
33. barības piegarša
34. slikta, rūgta
35. pārsālīts
36. appelējusi virsma, puvuma piegarša
37. iesala
38. ķimikāliju piegarša

([1]) Šo apzīmējumu vajadzētu lietot cik vien reti iespējams un tikai tādos gadījumos, kad defektu nav iespējams precīzāk aprakstīt.

IV PIELIKUMS

PARAUGU ŅEMŠANA ĶĪMISKAJĀM UN MIKROBIOLOĢISKAJĀM ANALĪZĒM UN SENSORAJAI VĒRTĒŠANAI

1. Ķīmiskās un mikrobioloģiskās analīzes.

Sviesta daudzums (kg)	Minimālais paraugu skaits (> 100 g)
≤ 1 000	2
> 1 000 ≤ 5 000	3
> 5 000 ≤ 10 000	4
> 10 000≤ 15 000	5
> 15 000 ≤ 20 000	6
> 20 000 ≤ 25 000	7
> 25 000	7 + 1 uz 25 000 kg vai tā daļu

Paraugu ņemšanu mikrobioloģiskajām analīzēm jāveic aseptiskos apstākļos.

Ne vairāk kā piecus 100 g paraugus var apvienot vienā paraugā, kuru analizē pēc rūpīgas samaisīšanas.

Paraugus vajadzētu ņemt izlases veidā dažādās piedāvātā daudzuma vietās un analizēt pirms vai vienlaikus ar nonākšanu intervences aģentūras norādītajā noliktavā.

Kopējā sviesta parauga sagatavošana (ķīmiskās analīzes):

a) lietojot tīru, sausu sviesta taustu vai līdzīgu piemērotu instrumentu, izvelk vismaz 30 g sviesta no gabala vidus un ieliek parauga traukā. Tad kopējo paraugu var noslēgt un nosūtīt uz laboratoriju analīzēm;

b) laboratorijā kopējo paraugu silda oriģinālā neatvērtā traukā līdz 30 °C, kamēr, bieži kratot, iegūst viendabīgu šķidru emulsiju, bez cietiem gabaliem. Konteineram vajadzētu būt piepildītam līdz pusei vai līdz divām trešdaļām tilpuma.

Katram ražotājam, kas piedāvā sviestu intervencei, gadā divos paraugos jāpārbauda tauku, kas nav piena tauki, piemaisījumi un vienā paraugā – mikroelementi.

2. Sensorā vērtēšana.

Sviesta daudzums (kg)	Minimālais paņemamo paraugu skaits
1 000 ≤ 5 000	2
> 5 000 ≤ 25 000	3
> 25 000	3 + 1 uz 25 000 kg vai tā daļa

Paraugus vajadzētu ņemt izlases veidā dažādās piedāvātā daudzuma vietās starp 30. un 45. dienu pēc sviesta saņemšanas un novērtēt.

Katru paraugu vajadzētu novērtēt atsevišķi saskaņā ar III pielikumu. Nav pieļaujama atkārtota paraugu ņemšana un atkārtota vērtēšana.

3. Norādījumi, kas jāievēro parauga neatbilstības gadījumā:

a) ķīmiskās un mikrobioloģiskās analīzes:

— ja analizē atsevišķus paraugus, pieļaujams viens paraugs ar vienu defektu uz pieciem līdz 10 paraugiem vai pieļaujami divi paraugi ar vienu defektu katrs uz 11 līdz 15 paraugiem attiecīgi. Ja paraugs nav izturējis pārbaudi, jāpaņem divi jauni paraugi abās pusēs neatbilstošajam paraugam un jāpārbauda neatbilstošie rādītāji. Ja abi paraugi neatbilst instrukcijai, sviesta daudzums starp diviem oriģinālajiem paraugiem abās neatbilstošā parauga pusēs jāizslēdz no piedāvātā daudzuma.

Noraidāmais daudzums gadījumā, ja neatbilst jaunais paraugs:

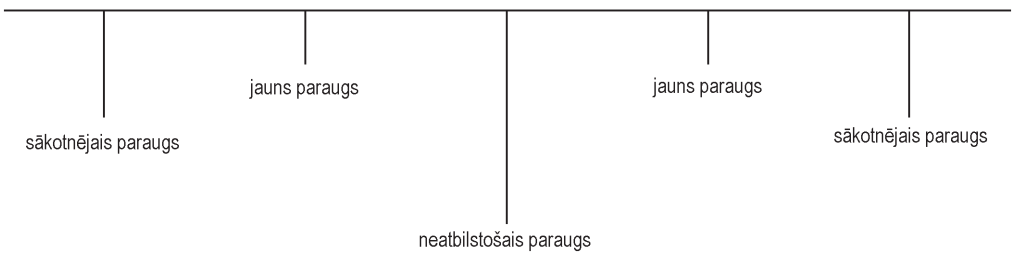

— ja analizē jauktus paraugus, gadījumā, ja jauktais paraugs neatbilst pēc viena parametra, daudzums, ko pārstāv jauktais paraugs, tiek izslēgts no piedāvātā daudzuma. Daudzumu, ko pārstāv viens jauktais paraugs, var noteikt, sadalot piedāvāto daudzumu, pirms paraugus paņem izlases veidā no katras tā daļas;

b) sensorā vērtēšana:

ja paraugs neiztur sensoro vērtēšanu, sviesta daudzumu starp diviem blakus paraugiem abās pusēs neatbilstošajam paraugam izslēdz no piedāvātā daudzuma;

c) gadījumā, ja paraugs neiztur ķīmisko vai mikrobioloģisko un sensoro pārbaudi, noraida visu daudzumu.

V PIELIKUMS

VALSTS KVALITĀTES KATEGORIJAS

— *"beurre marque de contrôle"*
attiecībā uz beļģu sviestu,
— *"smør of første kvalitet"* attiecībā uz dāņu sviestu,
— *"Markenbutter"* attiecībā uz vācu sviestu,
— *"pasteurisé A"* attiecībā uz franču sviestu,
— *"Irish creamery butter"* attiecībā uz īru sviestu,
— "ražots tikai no centrifugēta un pasterizēta krējuma" attiecībā uz itāļu sviestu,
— *"Marque Rose"* vai *"Beurre de première qualité"* attiecībā uz Luksemburgas sviestu,
— *"Extra kwaliteit"* attiecībā uz holandiešu sviestu,
— *"Extra selected"* attiecībā uz Lielbritānijas sviestu un *"premium"* attiecībā uz Ziemeļīrijas sviestu,
— "ražots tikai no centrifugēta un pasterizēta krējuma" attiecībā uz grieķu sviestu,
— "ražots tikai no pasterizēta govs piena vai krējuma" attiecībā uz spāņu sviestu,
— "ražots tikai no pasterizēta govs piena vai krējuma" attiecībā uz portugāļu sviestu,
— *"Teebutter"* attiecībā uz austriešu sviestu,
— *"perinteinen meijerivoi/traditionellt mejerismör"* attiecībā uz somu sviestu,
— *"svenskt smör"* attiecībā uz zviedru sviestu.